

Šiame numery

NELAKSTYKIM, PĖDSAKŲ NEPALIKDAMI.
IŠEIVIŲ ISTORIJON RYŠKŲ INDELĮ.
ATNEŠĖS KULTŪRININKAS — MUZIKAS
ALEKSANDRAS ALEKSIŠ.
NEW YORKO LIETUVIAI PRADĖJO
KULTŪROS SEZONĄ.
ELONOS VAISNIENĖS EILERASČIAI.
REALYBĖ IR LITERATŪRA.
POKALBIS SU RASYTOJU VINCU RAMONU.
NAUJI LEIDINIAI.
KULTŪRINĖ KRONIKA.
FILMŲ ĮVAIRUMAI.
MOTERŲ GYVENIMAS:
JUŽĖ AUGUSTAITYTĖ-VAICIŲNIENĖ,
POETĖ, PEDAGOGĖ, SKAUTĖ IR
VISUOMENININKĖ; J. AUGUSTAITYTĖS-
VAICIŲNIENĖS EILERASČIAI.

Išėivių istorijon ryškų indelį atnešęs kultūrininkas

Muziko Aleksandro Aleksio 85 metų sukaktį minint

Aleksandras J. Aleksis - Aleksandravičius savo reikšmingos amžiaus sukakties išvakarėse, spalio 9 d. man, rašė:

"Altos centras ir man prišuntė Tavo talentingai sukurta knygą — 'Amerikos Lietuvių Taryba'. Bravo, mielas Leonardai! Sveikinu... Spalio 10 d. minėsiu savo 85 metų gimtadienį ir, nepaisant to, vis dar dirbu ir nežinau, kada reikės pasitraukti bei pailsėti."

I pasakytąjį man komplimentą aš jam atsakau tokiai progai tinkamu angliškų posakiu: "You are very kind to me". Be to, neužmirštu, kad suakutuvininkas yra mano draugas ir labai artimas bendradarbis net nuo 1913 metų, vadinasi, per 58 metus. Neužmirštu ir to, kad komplimentai draugams, bendradarbiams, jo vadovaujamų chorų dainininkams, muzikos studijos mokiniams jam buvo ir yra labai charakteringa. Tai jo metodus paskatinti mokytis, būti pareigingais. Todėl nestebina, jei visoje jo šakotoje veikloje niekuomet nepritrūkdavo jam draugų, bendradarbių ir rėmėjų.

Savo laiškyje suakutuvininkas atidengė savo amžiaus "paslaptį" ir aiškiai konstatavo, kad jis, ir "gilios senatvės" sulaukęs, tebėra pajėgus vargonininkauti didelę šv. Juozapo parapiją, Waterbury, Conn., ir vadovauti parapijos visuomeniniams sąjūdžiams, kuriuose jis veiksmingai dalyvauja nuo pat atsikėlimo į Connecticut valstiją 1924 metais.

Lietuvos laisvės kovose
Jei suakutuvininkas Aleksis

LEONARDAS SIMUTIS

su pasitenkinimu mini knygą "Amerikos Lietuvių Taryba", tai gal bus todėl, kad ši jam primena Amerikos lietuvių pastangas, kuriose ir pats taip garbingai dalyvauja, norėdamas padėti ok. Lietuvos žmonėms atkovoti savo šventas teises į laisvę. Jis, kultūrininkas, akademikas muzikas, pulkus chorų dirigentas, vargonininkas, tikrai galėjo pasitenkinti darbu tik kultūrinėje bei muzikinėje srityje, kuriai jis turi ir teorinį pasiruošimą ir didelę praktiką. Tačiau kartu būdamas ir visuomenininkas ir gilus patriotas, patekęs jo tėvynei Lietuvai į bolševizmo pančius, negalėjo pasilikti tik stebėtoju, bet jautė reikimą skirti pirmenybę (priority) Lietuvos laisvinimo darbu, sugebėdamas į tą darbą įjungti ir savo visuomenininko, kalbėtojo ir taip pat kultūrininko, muziko talentus. Galima sakyti, kad Lietuvai jis aukoja visus savo talentus, kuriais jis taip gausiai yra apdovanotas.

Kadangi suakutuvininkas skyrė pirmenybę savo darbuose ir rūpesčiuose Lietuvos išlaisvinimui, todėl ir šiame rašinyje, kalbėdamas apie A. Aleksį, kreipiu dėmesį į tai, kuo jis labiausiai ir taip nuoširdžiai siejojasi.

A. J. Aleksis yra vienas pačių žymiausių Amerikos Lietuvių Tarybos skyriaus kūrėjų Waterbury, Conn. Savo simpatinga asmenybe, tolerancija ir kitais gerais vadovo privalumais jis įtraukė skyriui visas vietas politinės lietuvių grupes, visas

organizacijas ir draugijas. Daugelį metų buvo renkamas skyriaus pirmininku. Tame poste besidarbuojamas, skyrių išugdė į reikšmingą ir efektingą vienetą ne vien tik Waterburyje, bet ir visoje valstijoje. Jis pasidarė pavyzdžiu ir kitų valstijų bei miestų Altos skyrių veiklai. Kiekvienų metų Vasario 16-toj minėjimai meninių programų ir parinktų kalbėtojų prasmė Aleksio būdavo taip suorganizuoti, kad apie juos plačiai rašydavo ir vietinė amerikiečių spauda. Ir aukų tuose parengimuose skyrius surinkdavo Lietuvai laisvinti bei Altai tiek, kad galėdavo lenktyniauti su bet kuria pačia didžiausia mūsų kolonija. Žinoma, čia reikia turėti galvoje lietuvių gyventojų proporciją su kitų miestų kolonijomis.

Besidarbuodamas Lietuvos išlaisvinimui, jis užmezgė artimus kontaktus ne tik su savo miesto politikais ir kultūrininkais, bet ir su valstijos gubernatoriais, senatoriais ir kongresmenais, kurie į JAV Kongrese ir kitur labai palankiai atsiliepdavo apie lietuvių pastangas Lietuvos laisvės kovose ir tas pastangas paremdavo.

Aleksio veikla siekia ir už Connecticut sienų. Jis yra Altos centro nariu beveik nuo pat jos įsikūrimo. Atstovauja Amerikos Lietuvių R. K. Federacijai. Aktyviai dalyvauja Altos metiniuose suvažiavimuose ir kongresuose, kuriuose jis yra ir pirmininkavęs.

Pirmieji žingsniai Chicagoje
Amerikon suakutuvininkas atvyko 1913 m. Ir tais pačiais me-

Aleksandras Aleksis 1915 m. Chicagoj

tais pradėjo vargonininkauti Dievo Apvaizdos parapijoje, kuri tais laikais buvo laikoma viena didžiųjų lietuvių parapijų Chicagoj. Dabar ji jau beveik visai yra nurašyta lietuvių parapijų. Nedavė aukų bažnyčiai išlaikyti arba atėdavo tik triukšmą sukelti. Prie bažnyčios dažnai kil-davo riaušės, kurioms numalšinti būdavo kviečiama policija. Streikinkai siūsdavo delegacijas pas arkivyskupą, kad kun. Steponavičių iškeltų. Prašydavo kito kunigo klebonu. Parapijoje plito demoralizacija. Tokia situacija naudojosi "nebažnytiniai". Jie kurdė žmones ne tik prieš kleboną, bet taip pat prieš Bažnyčią ir patį Dievą. Šitokie agitatoriai būdavo vadinami "šlip-tarnais", t. y. dr. Jono Šliupo, kovojusio prieš tikėjimą, pasekėjais.

Pagaliau 1913 metų rudenį arkiv. Quigley išklaušė streikuojančių parapijiečių prašymą į Dievo Apvaizdos parapiją pasikvėrė naują kleboną kun. Mykolą Krušą, buvusį šv. Baltramiejaus par., Waukegan, Ill., kleboną, jauną ir labai energingą vyrą, šilališkį žemaitį.

Man teko važiuoti kartu su naujai paskirtuoju Dievo Apvaizdos par. klebonu iš Waukegano į Chicago, nes tuo metu gyvenau pas savo kaimyną iš Šilalės kun. Krušą. Northwestern geležinkelio stotyje mudu pasitiko prel. Hoban, arkivysku-

pijos kancleris (vėliau — Cleve-lando vyskupas). Jo mašina nuvažiavo į Dievo Apvaizdos par. kleboniją. Mus pasitiko pats kun. Steponavičius. Pamačius kanclerį, o ypač kun. Krušą, kun. Steponavičius labai susijaudino ir nusiminė, nes žinojo, ką reiškia šitų ponų vizitas. Kancleris tuoj paprašė atiduoti naujam klebonui raktus ir viską reikalingą, perimant parapijos administravimą. Taip buvo padaryta. Senajam klebonui buvo įsakyta išeiti iš klebonijos ir parapijos po poros dienų. Mudu nakvojome klebonijoje, bet kažkodėl nakvynė nebuvo jauki. Ji buvo be miego.

Kitą dieną apsižvalgę po kleboniją, mokyklą ir kitas parapijos patalpas, pastebėjome, kaip buvo viskas apleista. Naujasis klebonas susirūpinęs krapš-tė galvą, kaip reiks viską atnaujinti.

Kun. Krušas mane pakvietė apsigyventi klebonijoje, kol apsispręsiu — ar vykti į kunigų seminariją, kurion buvau priimtas po pasikalbėjimo su arkivyskupu Quigley, ar kitą profesiją pasirinksiu. Suprantama, kad kvietimą priėmiau. Bet, aš taip jaučiu, kad dykai klebono duonos nevalgiau. Visai netrukus įsijungiau į drauginį gyvenimą ir tai man padėjo geriau patirti žmonių nuotaikas parapijoje. Nors aš tada buvau tik prieš pusantro mėnesio atvykęs į Ameriką, bet gana greit suvokiau, kas vyko ir vyksta parapijoje. Žodžiu, besikalbant su naujuoju parapijos klebonu, jau šį tą galėjau jam pasakyti ir net "patarti". Man atrodė, kad reikėjo atleisti visus parapijos pareigūnus, kurie vienu ar kitu

(Nukelta į 2 psl.)

Juozė Daužvardienė, g. konsulas dr. P. Daužvardis ir A. Aleksis Lietuvos vyčių seime 1964 m. Chicagoj, gerai nusiteikę klausosi red. L. Šimučio žodžio.

KERTINĖ PARASĖ

NELAKSTYKIM, PĖDSAKŲ NEPALIKDAMI

Nemažas įvykis mūsų išėivijoje turėtų būti kitamet rengiamas antrasis pasaulio lietuvių jaunimo kongresas. Jau ir dabar jaučiamas jo paruošos bruzdesys: skraido į tolimuosius ir vietinius posėdžius kongreso rengimo atsakingieji pareigūnai, fondai ir pavieniai mecenatai skiria pinigų, žmonės renka si finansų telkimo balius bei parengimus. Žodžiu, rūpesčio, gerų norų ir laktymo gana daug. Tik vieno norėtųsi, kad visas tas bruzdesys paliktų, jei ne amžinų, tai bent ilgiau išliekančius pėdsakus, kad viskas nesibaigtų vien įprasta, tikrai kiek gausesnė mūsų jaunimo gegužinė, susirinkimu ar stovykla. Nesinorėtų, kad, subėgus ir vėl po kelių dienų išsilakščius, paliktų, kaip ir po kiekvienos gegužinės, tik sudeginimo verti popieriai ir nieko daugiau.

Jau teko pasidžiaugti spaudoje paskelbta būsimo jaunimo kongreso paskaitine ir pokalbine dalimi. Atrodo, kad ši, saky-tume, teorinė kongreso dalis yra suplanuota labai rimtai ir labai tiksliai. Bet svarbiausia vis tiek pasilieka tai, kaip tos visos paskaitos, tie visi teoriniai svarstymai bus įkūnyti konkrečiai lietuvių išėivijos jaunijoje kartoje. O stebint mūsų jaunimo įvairius pasiūkinėjimus, ne kartą jau apima baimė, kad jis ima taipgi užsikrėsti labai dažniau vyresniųjų liga — daug kalbėti, bet mažai ką nors kūrybingo konkrečiai padaryti.

Ge kongresas, be savo teorinės dalies, jėgas pasitikrindamas, turėtų mūsų visuomenei parodyti, ką mūsų jaunimas sugeba ir pajėgia padaryti amžinesnio ir naujesnio, mūsų lig šiol gal net pirmakartinio.

Viena naujiena jau dabar pastebima, būtent: kongresas vyks, atrodo, net dviejose vals-

tybėse ir ar tik ne trijose vietovėse. Ar šitoks kongreso dalyvių mėtymasis iš vietos į vietą netrumpais nuotoliais išeis kongresui į naudą, bus galima pasakyti tik jam pasibaigus. Bet gal ir nebė pagrindo kiti kas jau dabar nuogąstaus jog kažin, ar verta kongresui apsisunkinti tokiom ekskursinėm kelionėm, užuot energiją ir finansus suteklus vienoje vietoje geresnio, labiau sukaupto visuomeninio ir kūrybinio rezultato labui.

Ne vienas čia gali paklausti: tai kas ii yra tie ilgiau neišlylančius pėdsakus paliekantys arba bent didesni kūrybingumą liudijantys dalykai? Jų čia greitosiomis galime suminėti visą eilę, o kongreso rengėjai, ilgiau pagalvoję, atrastų jų dar daugiau. Sakysim, neabejojame, kad kongrese bus mūsų jaunųjų dailininkų paroda. Mažiau už dailininkus yra mūsų jaunųjų rašytojų, bet ir kongresinis literatūros vakaras galėtų būti gana įspūdingas. Aukštam jo lygiui vien tik studentiško amžiaus literatūrai gal ir neužtektų. Kodėl tada drauge vakaro programoje neparodyti iš visur sulėkusiame mūsų jaunime ir keletą pačių ryškiųjų mūsų vyresniųjų rašytojų? Pirmojo jaunimo kongreso metu toks literatūros vakaras Dainavoje buvo viena iš labiausiai pasisekusių atrakčių, paties jaunimo labiausiai įvertinta. Antrajame kongrese apsiėjimas be literatūros vakaro būtų kone įrody-mas, kad mums lietuviško žodžio kūryba jau nieko nereikia, kai reikia jai dėmesį parodyti konkrečiai.

Kiek daug mūsų jaunimo mokesi muzikos įvairiose konservatorijose ir privačiai. Tad kodėl kongreso rengėjai nepagalvoti ir apie koncerto galimybes.

(Nukelta į 2 psl.)

Išseivų istorijon ryškų indėlių atnešęs kultūrininkas

(Atkelta iš 1 psl.)

būdu buvo įvėlti į streiką ir riaušes. Pradėjus kalbėti apie vargonininką, iškilo klausimas, kurį iš geresniųjų vargonininkų kviešti. Apie tik ką Chicago atvykusį Aleksandrą Aleksandravičių mudu visai dar nebuvome girdėję, klebonas pakvietė pasikalbėti Visų šventų parapijos vargonininką Antaną Pocių, kuris jau buvo pradėjęs stipriau reikštis kaip gerokai išsilavinęs muzikas, net kompozitorius ir buvo šiaip inteligentiškas vyras. Tačiau pakviestas nesutiko palikti savo senosios vietos, nes buvo labai artimas draugas ir bendradarbis Visų šventų par. klebono kun. Prano Serafino, spaudos bendradarbio ir uolios visuomenininko. Bet užtat jis patarė pakviesti Aleksandravičių, tuo laiku gyvenusį pas kun. K. Skripką Westville, Ill. Aleksandravičius atvyko ir sutiko vargonininkauti Dievo Apvaizdos parapijoje, nors ir buvo girdėjęs apie vykusį šioje parapijoje s'ranką ir riaušes. Tuo metu mudu pirmą kartą susitiko.

Sukaktuvininko A. Aleksio žmona Pranutė (kaip jis ją vadindavo), mirusi 1929 m. Chicagoje.

Choro valymas ir atkūrimas

Kaip visame Dievo Apvaizdos par. gyvenime, taip ir atskiruose jos vienetuose bei draugijose buvo pasėta daug demoralizacijos. Netrukus jos ir bažnytiniam chore. Naujasis vargonininkas greit šitai pajuto. Pradžioje tokią padėtį lyg ir toleravo, užmerkdamas akis prieš tai, kas vyko choro narių tarpe. Tačiau kantrybė išsisėmė, kada jis pamatė kai kuriuos choristus prie vargonų variant ir skaitant tokius šlykščius laikraščius kaip "Šakė" ir kitus, kurie straipsniais, korespondencijomis ir nepadoriomis iliustracijomis šmeižė ne tik kunigus, bet vedė atvirą kovą prieš katalikų Bažnyčią. Choro vedėjas padarė rimtų įspėjimų ir pastatė sąlygą: arba nustoti nešti šlamštą į bažnyčią, arba iš choro pasitraukti. Ir nemažai pasitraukė. Chore vyko samyšis. Tai išsiaiškė reikala apvalyti chorą iš pačių pagrindų ir jį perorganizuoti. Taip ir įvyko. Ir šioje situacijoje Aleksis pirmą kartą pa-

demonstravo gero organizatoriaus talentą. Chore buvo atstatyta tvarka ir tokia dvasia, kokia reikalinga giedantiems žmonėms bažnyčioje. Vėliau, 1914 metų pavasarį, susiorganizavus Lietuvos Vyčių 4 kuopai, choras buvo papildytas naujais nariais ir net pavadintas Vyčių kuopos choru.

Tokiose tai sąlygose mūsų sukaktuvininkas pradėjo vargonininkauti ir muzikos darbą dirbti Amerikoje. Dažnai anos sąlygos buvo sunkiai pakeliamos, tačiau Aleksandras nenusiminė. Vienose choro repeticijose gana "aštrioje" formoje buvo iškiles blaivybės klausimas. Buvo taip. Maždaug jau persitvarkęs choras sumanė repeticijų metu "užsifunduoti" užkandžių ir gėrimų. Buvo pakviestas atvykti į pabūvėlį ir tuometinis "Draugo" redaktorius, kuris parapijoje ėjo vikaro pareigas, kun. Fabijonas Kemėšis. Tik ką įžengęs į salę, pamatė, kad choristai (ne visi,

tik kai kurie) geria alų. Gėrusiųjų tarpe buvo ir keletas mergaičių. Blaivininkų apaštalui tai buvo per daug. Jis apsidairė, susiraukė ir nieko nesakęs išėjo iš salės. Tai nebuvo smagu choristams, o labiausiai nemalonu pačiam choro direktoriui, varg. Aleksui. Sutarta siųsti į kleboniją delegaciją ir atsprašyti užsigačius ir pasipiktinusį redaktorių. Toje "misijoje" ir man 'eko būti. Pradžioje redaktorių buvo beveik nesukalbamas. Ir aš gavau barti, kodėl neįspėjau vargonininką ir choristus, kad negalima bažnyčioje giedančiam jaunimui "girtuokliauti". Pagaliau išsiaiškinome, ir redaktorių sutiko ateiti į salę pas choristus.

Aš ir šiandien matau, kaip

A. Aleksis su sūnum Norbertu 1932 m. Sūnus buvo pavaldėjęs tėvo talentus: iškalbą, gabus muzikas, gražiai išauklėtas, baigęs aukštuosius mokslus Notre Dame ir New York universitetuose. Svarbiausiu New Yorko radio centre ėjo aukštas pareigas, JAV karo aviacijos kapitonas, dalyvavęs antrajame Pasauliniame kare. Prieš porą metų žingsniškai žuvo automobilio nelaimėje.

1918-1919 metų Lietuvos vyčių centro valdyba, kuriai pirmininkavo sukaktuvininkas. Iš k. sėdi: Iždininkas P. Baltutis, pirmininkas A. Aleksis, Dvasios vadas kun. M. Urbonas, viceprim. A. Petrauskaitė ir "Vyčių" redaktoriai M. Zujus, Stov: sekretorius V. Rukšalis, ir iš de. globėjai St. Šimulius ir J. Vilimas.

susijaudinęs choro direktorių aiškinosi ir atsprašinėjo, pažadėdamas, jog daugiau neįsileis jokių alkoholinių gėrimų į bet kokius choro parengimus. Tarp kitko, Aleksis, besiteisindamas, pasakė: kunige redaktoriau, juk yra sakoma, kad ir šventieji septynis kartus į dieną nusidėdavo, o ką mes — esame paprasti žmonės.

Incidentas baigėsi gražia kun. Kemėšio ka'ba ir paskatinimu būti ir blaiviais ir veikliais Dievo garbei ir tautos gerovei.

Choras išaugo ir narių skaičiumi ir aukštu meniniu lygiu. Jis ne tik gėdėjo bažnyčioje, bet ir salėje rengė koncertus, pildė menines programas draugijų bei organizacijų parengimuose. Paga'iau, 1915 m. organizuojant Lietuvos Vyčių apskrities chorą Chicagoje, Dievo Apvaizdos parapijos bei Vyčių 4 kuopos choras padėjo jam stipriausią pagrindą, nes žymėnė jo dalis jin šiojo ir pats vargonininkas jam dirigavo.

Kūrybos pradžia Amerikoje

1915 m. Šv. Jurg'o parapijoje, Chicagoje, įvyko Lietuvos Vyčių 3-asis seimas, pasižymėjęs atstovų gausumu ir atietis planavimu. Aleksis, atstovaudamas pačiai didžiausiai ir (jo dėka) pačiai veikliausiai kuopai visoje organizacijoje, seime stipriai reikšėsi. Be to, jis seimui organizavo meninę programą, kuria buvo nustebinti iš kitur suvažiuavę atstovai. Nuo tada vis la-

biau pradėjo garsėti Chicago Vyčių choras, 4-ta kuopa ir jų "Spiritus movens" — Aleksandras Aleksandravičius, kuris netrukus savo pavarde pakeitė bei sutrumpino į Aleksį.

Sis seimas nutarė leisti savo organizacijos reikalams garsinti žurnalą. Redaktoriais bei leidėjais išrinko studentus — Aleksandrą Račką, Kazį Pakštą, Anicetą Linkų ir Leonardą Šimutį. A. Linkus iš to ketvirtuko pasitraukė, nes rudenį turėjo išvykti į kunigų seminariją. Likę trys studentai žurnalo leidėjų kolektyve taip pasidalino pareigomis: A. Račkus ir K. Pakštą redaktoriai, o L. Šimutis administratorius. Žurnalui vardą davėme "Vytiš". Redaktoriai kambarius suradome netoli Dievo Apvaizdos klebonijos — 18-toj gatvė. Ten kartu ir gyvenome. Prie mūsų prisidėjo Meno instituto Chicagoje studentas Izidorius Ilekis, kurį vadindavome filosofu. Labai dažnai pas mus užsukdavo ir varg. Aleksis, kurį vadinome vyresniuoju broliu. Jį priėmėme ir į "rūgusio pieno klubą", kurį vadinome "Aleksandrynu", nes, mat, du iš mūsų buvo Aleksandrai ir, be to, tuo norėjome pagerbti greičiai kylantį muziką ir ve'kėją — Aleksį.

Kaip buvo sukurta "Mellė"? Ir kaip aš tapau "poetu"? Nesu'jūckit. Naujojo žurnalo redaktoriai manęs prašė bendradarbiauti, šį tą parašant vyčių žur-

nalui. Pirmai laidai bandžiau parašyti eilėraštį, kurį pavadinau "Meilė". Nebūdamas juo patenkintas, išmečiau rankraštį į popiergalių krepšį, kurį bevartydamas, red. Račkus "Meilė" surado, perskaitė ir tuoj pasiūkė mane, klausdamas: ar tu šį eilėraštį parašėi? Prisipažinau. — Kodėl išmetei? — Laičiau jį nevykusiu. — Klysti, leisk, aš jį "Vytyje" atspausdinsiu, nes jis vertas ne tik spausdinimo laikraštyje, bet ir muz'kos. Prie mudviejų diskusijų prisidėjo ir red. Pakštąs. Juodu mane ir apšaukė "poetu". Taip neišėjo. Bet tai nesvarbu.

Svarbiausia, kad "Meilė" muziką sukomponavo Aleksis, o vintę nubraižė dail. I. Ilekis, ir tai buvo Aleksio pirmas sukurtais muzikinis kūrinys, daina socialistams. Ji buvo ir išleista. Anais laikais retas kuris koncertas, ypač vyčių rengiamas, apsieidavo be "Meilės".

Netrukus vyčių vadovybė prašė tuomet besilankančio Amerikoje poeto M. Gustaičio parašyti žodžius Lietuvos vyčių organizacijos himnui. Jis gyveno Dievo Apvaizdos klebonijoje. Ir aš turėjau laimės girdėti, kaip jis, tik ką sukūręs himnui kūrinį, tik ką neišėjo. Bet tai nesvarbu.

DR. C. K. BOBELIS
DR. B. B. SEITON
INKSTŲ IR ŠLAPIMO TAKŲ
CHIRURGIJA
Tel. 695-0533
FOX VALLEY MEDICAL CENTER
860 Summit Street
Route 58 — Elgin, Illinois

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm., ketv., 1 iki 7 popiet.
antr., penkt., 1-5, treč. ir šešt. tik
sustatara.

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
TEL. GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: pirmad. ir
ketv. 1-4 ir 7-9; antrad. ir penktad.
10-4; šeštad. 10-2 val.

Ofs. 735-4477 Rez. PR 8-0960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR
EMOCINIS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rezid. Tel. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN - EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei ne
atsiliepia, skambinti: MI 3-0001

Ofiso Tel. PR 8-2220
samo — rezid. — Prospect 8-908
DR. JANINA JAKSEVICIUS
JOKSA
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Irmad., antrad., ketvirtad. ir penkt.
nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8
val. vak. šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
VAL: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6
iki 8 val. Trečiad. ir šeštad. uždaryta
Ofiso ir buto tel. OLYmpic 2-1381

DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir
šeštad. tik sustatara.

DR. ALG. KAVALIONAS
VIDAUS LIGŲ IR KRAUJO
SPECIALYBĖ
5540 South Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą
Skambinti — 585-2525
Telef. veikia 24 val.

Tel. ofiso ir buto OLYmpic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Avenue, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak.
Išsėkry trėdiadieniais
šeštadieniais 12 iki 4 popiet.

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydotojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
8025 West 59th Street
Val. pirmad., antrad., ketvirtad. ir
penktad. nuo 12-4 val. d. p. 6-8
val. vak. Trečiad. 12-3 val. p. p. ir
trečiad. uždaryta

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ
SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt.
nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo
6-8 val. vakare. Trečiad. nuo
11 val. ryto iki 1 val. p. p., šeštad.
11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso telef. RE 7-1168
Rez. tel. 239-2919

Perskaite "Draugą", duokite jį kitiems pasiskaityti

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telef. HElock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKASKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
2454 West 71st Street
(71st ir Campbell Ave. kampas)
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt.
nuo 3 val. popiet iki 7 val. vak.
Ketvirtad. ir šeštad. nuo 9 v. ryto
iki 11 val. ryto — tik sustatara.

DR. FRANK PLEČKAS
OPTOMETRISTAS
Kalba lietuviškai
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis, Pritaiko akinius ir
"contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
Valandos tik pagal susitarimą.
Trečadieniais uždaryta

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIC LIGOS
2745 West 69th Street
Tel. 737-2290: ofiso ir rezidencijos
(Pirma ligonius tikti sustatara —
(By appointment))

DR. LEONAS SEIBUTIS
Inkstų, Pūslių ir Prostat
CHIRURGIJA
2656 West 63rd Street
Val. antrad. nuo 1-4 popiet.
ir ketvirtad. nuo 5-7 vakare
Ofiso tel. 776-2880; Rez. 448-5545

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 1255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. GRovehill 6-0617
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val.
iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak.
antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p.
ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street
Telefonas 925-8206
Valandos: 2-8 v. v. penktad. 10-12
ryto, 2 iki 8 val. vak. šeštad. 1 iki
4 val. vak. Treč. ir šeštad. uždaryta.
Rezid. tel. WA 5-9099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir moterų ligos
Ofisas ir rez., 2652 W. 59th St.
Tel. PROspect 8-1223

Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir
penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8
v. v. šeštad. 2-4 val. popiet. ir kitu
laiku pagal susitarimą.

Of. Tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirminėje ligonius tikti sustatara.
Val. 2-4 p. p. ir 6-8 val. vak.
Trečiad. ir šeštad. uždaryta

Tel. PROspect 6-9400
DR. ONA VASKEVICIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 South Albany Avenue
Val. pirm., antrad., ketv. 6-8 val.
vak., penkt. ir šeštad. 2-4 popiet.
ir kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. ofiso PR 6-6446
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Valandos: 1-6 val. popiet.
Treč. ir šeštad. pagal susitarimą
DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 South Pulaski Road
Ofiso tel. 767-2141 Namų 636-4850
Val. pirm., antr., ketv. 2-6 ir 8-8
penkt. 2-5, šešt. pagal susitarimą.

Kertinė Parasė

(Atkelta iš 1 psl.)

Džiaugiamės, kad turime apšėli jaunimo tautinių šokių grupių, o kiek turime jaunimo chorų? Kodėl kongreso poveikyje tokioje Chicagoje negalėtų susiorganizuoti Bendruomenės globoje mūsų studentų choras, pirmą kartą viešai pasirodęs Jaunimo kongreso metu. Chicagoje tokiam chorui vadovauti jau paties jaunimo tarpe yra labai pajėgų dirigentų, galvoje turint Bernardą Prapulenį ir Alvydą Vasaitį. Jei toks studentų choras ir po kongreso čia ilgiau išliktų, tai ir būtų vienas iš tu pėdsakų, kurie nedingtų su pasikutine kongreso diena. Studentų choro gimimas kongreso metu, būtų labai sveikintina viso mūsų kultūrinio gyvenimo naujovė.

Jaunimas mėgsta pramoginę muziką, ypač sujungtą su dainuotamu žodžiu. Tokios, sakykime,

lengvosios muzikos mums labai trūksta. O kodėl antrojo jaunimo kongreso proga nepasiskelbti šitokių kūrinių konkursą, kuriame galėtų dalyvauti ir mūsų poetai ir kompozitoriai, ne vien tik vyresnieji, bet ir iš paties jaunimo tarpo. Mūsų šios rūšies muziką praturtinusieji lauratai jau galėtų būti pirmą kartą išgirsti kongreso koncerte. Tai būtų irgi konkreti, kūrybinga staigmena. Pagaliau galima ir be konkurso tam ar kitam poetui ir kompozitoriui tokios pramoginės muzikos kongreso koncerto proga užsakyti.

Iš pirmojo pasaulio lietuvių jaunimo kongreso mūsų muzikos lobyne pasiliko opera "Lokys". Ji buvo kultūrinė ir kūrybine prasme nemažas anobuvusio kongreso pėdsakas, aiškiai išliekantis mūsų muzikinio gyvenimo raidoje. Vertingas dar ir ta prasme, kad didelis bū-

rys Chicago lietuviškojo jaunimo operos pastatymam buvo įsijungęs su trykštančiu entuziazmu. O kodėl dabar to entuziazmo nepakartoti, statant visai naują, kongresui sukurta, kad ir to paties Lapinsko ar kito kurio jauno mūsų kompozitoriaus operą!

Yra nemažai jaunimo tarpe rašančių poeziją. Prieš kelerius metus "Ateities" leidykla išleido net jų kūrybos antologiją "Tiltai ir tuneliai". Po anų jau atėjo ir dar jaunesnė rašančių karta. Bus ar nebus iš jų dideli poetai, kol kas dar nesvarstyskim. Bet jų pastangos neatitrūkti nuo lietuviško žodžio tikrai yra vertos kongreso dėmesio ir paramos. Kodėl tad neišleisti dar jaunesnių už tilininkus mūsų jauniausiųjų poezijos antologijėlės, kurios pasirodymas kongreso metu būtų gana prasmingas dalykas.

Nereikėtų kongreso rengėjams negirdomis praieiti ir pro Chicagoje egzistuojantį mūsų jaunimo teatrą. Kodėl nepagalvoti ir apie kongresinį teatro spektaklį, kai jaunimo tarpe ne-

trūksta nei aktorių, nei nei režisierių.

Žinoma, operos parašymui ir jos pastatymui, pramoginės muzikos sukūrimui, antologijos išleidimui, koncerto ar vaidinimo surengimui reikia lėšų. Bet jų turi kongreso rengimo biudžete atsirasti, kaip atsiranda pinigų transportui ir kitiems techniškiems dalykams. Kongreso kūrybos sektoriui, apimančiam nėsakus pa'iekiančius užmojus, lėšų turėtų būti skiriama kur kas daugiau, nors ir nesitiktint iš jų "uždirbti". Jeigu kultūringiausiuose ir turtingiausiuose kraštuose operos, teatrai, koncertai, net atitinkami leidiniai gyvena, tik gaudami nuolatinę valstybės ir mecenatinės visumos paramą, tai neprotinga norėti, kad išseivijos sąlygose būtų sukurta išliekančių vertybių, niekam jomis nesirūpinant ir konkrečiai jų neremiant, tikintis, kad jie patys "apsimokės".

Tai vis nėra priekaištai kongreso ruošon pakilusiam jaunimui, o tik noras, kad judrusis anų judėjimas nesibaigtų tik lakstymu, tik "gero laiko" turėjimu, pasilinksminimu, pasi-

Ceslovo Janušo jubiliejinės parodos kampelis Kultūros židiny New Yorke.

Nuotr. Vyt. Maželio

New Yorko lietuviai pradėjo kultūros sezoną

Dr. K. Jurgėlos knyga — įžanga į rudens-žiemos kultūros apraiškas

Kaip ir kituose lietuvių telkiniuose, vasaros metas buvo blankus ir New Yorke. Tačiau vos tik rugsėjui įpusėjus, 19 d. niujorkiškiai, net ir lietaus nepabūgę, skubėjo į pranciškonų kultūros židinį. Lietuvių veteranų, karių sąjunga "Ramovė" tą dieną pristatė visuomenei šiais metais išleista didelę dr. Kosto Jurgėlos knygą apie 1863-64 m. sukilimą Lietuvoje.

Bent dabar dar kuklios Kultūros židinio patalpos tą dieną sutraukė gražų New Yorko lietuvių, kultūros mylėtojų, būrį. Kai kas net ir stebėjosi — tiek daug žmonių, ir tik knyga, net ne romanas ar poezija, bet istoriją pristatant. Kaip bebūtų, bet žmonių nemažas būrys liudijo: vis dėlto, dar pasigendama kultūros gyvenimo įvykių ir, gal, reikiama dėmesys ir lietuvių knygai. (Jos nemažai buvo ir parduota).

Knygos ištraukos ir juosta

Knygos pristatyme dalyvavo Lietuvos gen. konsulas New Yorke A. Simutis, Vliko pirmininko pareigas eipąs J. Audėnas, Lietuvos Laisvės komiteto pirm. V. Sildzikauskas, Liet. rašytojų draugijos pirm. T. L. Andriekus, OFM, ALT sk. ir L. Bendruomenės New Yorko apygardos pirm. A. Vakselis ir eilė kitų svečių.

Visi su dėmesiu išklausė jaunosios kartos atstovės, bibliotekininės Aldonaos Čekienės įžangos žodžio apie dr. Jurgėlos knygą, visi džiaugėsi gražia kalbėto-

Net keturios parodos, Bendruomenės minėjimas, A. Smetonos rečitalis, botaniko J. A. Pabrėžos darbų iškėlimas

VYT. ALSEIKA

jos, buv. Noakaitės, taršena. Tai buvo, aišku, teigiamas popietės bruožas — leisti pasirodyti jaunajai kartai. Br. Balčiūnas skaitė ištrauką apie 1863 m. sukilimą kun. Mackevičiu. Popietei baigiantis, pademonstruota juosta, perduota per Am. Balsą, kur H. Kačinskas kalbėjo apie kun. Mackevičių, buvo dar dr. Jurgėlos ir akt. J. Blekaitės balsai.

Pagaliau, prabilo ir konsulas A. Simutis, pasidžiaugęs dr. K. Jurgėlos stambios knygos pasirodymu, kalbėjo ir pats autorius, susirinkusiems pateikęs įdomių prisiminimų. Knygos pristatymui vadovavo LVS "Ramovės" valdybai atstovavęs J. Klevečka.

Knygos pristatymo proga pranciškonų Kult. židinio salėse buvo suorganizuota senųjų Lietuvos žemėlapių paroda — itin įdomūs buvo "Kario" redaktoriaus Z. Raulinaičio pateikti žemėlapiai. Visų nuomone, tai buvo tikrai rimtas, "žiemos sezoną" pradedęs, kultūros įvykis.

Dail. Č. Janušas ir jo sėkmė

Kiti du svarbūs kultūros įvykiai rudens New Yorke, tai dail. Česlovo Janušo paroda ir Liet. Bendruomenės 20 m. minėjimas,

su kito dailininko, Juozo Bagdonovo, paroda. Vėliau bus numatyta, spalio 30 d. dail. O. Paškeviečienės paroda ir kita diena, akt. J. Bolez-Bolevičiaus organizuojama Putino kūrybos popietė, su "Altorių Šešėly" romano ištraukų skaitymu Finch kolegijoje, pačiame New Yorko miesto centre, Manhattane.

Tai būtų beveik visi rugsėjo—spalio mėn. kultūriniai renginiai lietuviškame New Yorke. Tai nėra mažai, nes dar reiktų paminėti ir dail. Natalijos Jasiukynaitės dailės darbų parodą Pen and Brush galerijoje žemutiniame Manhattane. Keturių dailininkų parodos, kiti renginiai — tuo tenka džiaugtis.

Dail. Č. Janušo paroda, atvirai sakant, buvo pats svarbiausias meno įvykis, nurungęs kitų dailininkų parodas. Rugsėjo 25-26 d. Janušo paroda per dvi dienas buvo sutraukusi apie 300 lankytojų ir pats dailininkas pardavė net 24 paveikslus (iš 107 eksponuotų). Tai didelis laimėjimas, liudijęs, kad mūsų visuomenė tebėra ištikima realistiniam žanrui, kad ją vis žavi Lietuvos vaizdai, kad ir su gubomis ar su meistriškais jūros vaizdais. Parodą suorganizavo Lietuvių Moterų klu-

bų federacijos valdyba ir ji iš tikrųjų gali didžiulis: paroda turėjo neįprastą sėkmę.

Sveikinimai dail. Janušui

Dail. Č. Janušo parodos pristatymui vadovavo L. M. klubų federacijos vicepirmininkė A. Kazickienė, apie Janušą plačiai kalbėjo Paulius Jurkus, "Darbininko" redaktorius, Sveikino Lietuvos gen. konsulas New Yorke A. Simutis, Vliko vicepirmininkas J. Audėnas, LB New Yorko Apyg. pirm. A. Vakselis, Kultūros židinio vardu, Liet. rašytojų d-jos pirm. Tėv. L. Andriekus, OFM pagaliau, dailininkų vardu — dail. prof. V. K. Jonynas.

Paroda, kaip minėta, turėjo nepaprastą sėkmę. Įdomiausia, kad dailininkas parodė ir moderniosios kūrybos darbų. Jie buvo padaryti "Kodak" bendrovėje, kur dailininkas dirbo, prieš išeidamas pensijon. Tie darbai liudijo: dailininkas bando kurti nebūtinai lietuviškų motyvų ar jūros vaizdų srity. Jis pažadėjo su "Draugo" skaitytojais pasidalinti mintimis apie savo kūrybą bei naujus darbus.

Čia tegalima pridurti: kaip ir reikėjo tikėtis, parodos lankytojai visas savo simpatijas skyrė Janušui — realistui.

Paroda po parodos...

Beje, nors oficialiai lankytojai mažiau domėjosi Janušo "abstraktais", vis dėlto, dailininkas tais paveikslais, jų technika (juos pavadinęs "spalvinių liudinių"...) žmonės sudomino, juo labiau, kad tie paveikslai, bent kai kurie, buvo sukurti net be teptuko. Iš 33 tų naujosios kūrybos paveikslų buvo parduoti du.

Rugsėjo 25 d., Janušo parodos atidarymo dieną, Manhattane, Greenwich Village, atseit, New Yorko Montparnasse, 10 gatvėje, visai netoli 5 Avenue, Pen and Brush galerijoje buvo atidaryta Natalijos Jasiukynaitės, senesnės kartos dailininkės, nebe "dypukės", paveikslų paroda. Jie buvo skirti portretams bei gėlėms.

"Draugo" kult. priede dar teks grįžti prie Janušo kūrybos 40 m. sukakties bei jo pastarosios parodos, taip pat skaitytojus supažindinsime ir su Natalija Jasiukynaitė.

Staigmena ir J. Bagdono kūryboje

Dail. Juozo Bagdonų paroda buvo surengta Liet. Bendruomenės 20 m. sukakties rėmuose.

Bagdonas lig šiol buvo pažįstamas savo moderniškojo kūrybos braižu. Šį kartą jis parodė visuomenei šešis paveikslus Lietuvos partizanų temomis. Ir jų keturi buvo dideli, siekė 14 pėdų pločio, vienas, didžiausias, buvo net 8 ant 20 pėdų.

Kai Janušas — realistas pasi-

TARP MŪSŲ MOTERŲ

ELONA VAISNIENĖ

1970.X.28

Pirmosios rudens spalvos švyti žėri: raudonos, geltonos, rausvumo visokių atspalvių. Praeivis supranta ir nuseka žvilgsniu. Žaibo vingiuotės pasipila kūnu, žiežirbos ieško stiprių rankų vyrų gyvent kartu rudens to ankstyvo spalvingo, gaivaus, stiprinančio, drąsinančio, masinančio, sūkurį isižiebusių jausmų.

1970.XI.2

Tarp lauko ir vidaus nebėra vientisumo. Lauke jau šalta, ir spalvos nebė. Jau nebesiseka jaust save vieną su kitais jausmais, spalvomis, garsais. Jau eidamas laukan, pasirašai: savaigai mauniesi pirštines. Jau žmogų sustikęs, neleidai prilipt žvilgsniams (ankstyva rudenį nusitęsai jie kaip voratinkliai, kuriais aplipusi nenorom nueini). Žvilgsniai dabar jau taiklūs ir dalykiški. O šypsena tereikia mandagumą.

1970.XI.2

Vėlinės... Amerikoje jos nereikia nieko. Vaikai pilni linksmausių nuotykių, kai, persirengę skeletonais ir velniais, autemus skambinėja skambučius kaimynų, už valandos, kitos jau tempia namo maišus saldinių, kuriuos paskui dėlioja, skaičiuoja ir rūšiuoja. Ir valgo, žinoma, kol pasidaro neskanu. Tėvai gi džiaugiasi vaikų džiaugsmu.

Galvoju aš apie save to amžiaus Ir Vėlinės Kaune. Tamsu. Tur būt, ir šalta, to neatsimenu. Atsimenu tik žvakę ant dėdės Kosto kapo. O prie kitų kapų irgi liepsnelės ir žmonių veidai, kurie išnyra, linkdami prie kapo. Visur tyla, nors daug žmonių. Jų pilna. Nė vieno nepažįstu, Bet juos aš ir dabar myliu.

1970.X.29

"Mama, žiūrėk!" — ir virsta kūliu. "Mama, matai?" — nušoka nuo laiptų. "Aš moku, mama!" "Mama, ar girdėjai?" "Pakelk manel!" "Aš noriu būti zuikis. Ne tokios, mama, ausys turi būti!" "Mama, aš didelė, aš viską mokul!" "Man šimtas metų." "Aš didesnė už tavę!"

Sakyk, ar tau ašai graži? Kasdien dabar aš mankštinau, ar jau matyti skirtumas? Paliesk mane, paglamonėk. Aš buvau niekas visą dieną.

O gal ir tu norėtum, kad kas paglamonėtų, kad pasakytų, jog tu "iki lubų," kad tu gražiausias iš visų.

Prisipažinkim vakare, kad dieną mum sunku.

1970.X.29

Vonioj hipopotamai, arkliai ir nešvarumų ruožas. Vanduo išbėgęs ir vaikai užmigę. Diena išbėgus, ir namai pilni hipopotamų. Sizio tai akmuo, kurio viršų nepasėdėsi Ir pasidėt nenori. Atsisakyti hipopotamų? Skalauji vonią. Rytot vėl risis bangos, vėl os, vėl kils ir leisis, alsuos, dainuos, kauks, stūgaus, žels "la mer la mer toujours recommencée".

Ceslovas Janušas

Liepsnojantis miškas Nuotr. Vyt. Maželio

greitai galima prasilenkti su normalia estetika". Bagdonas dargi pabrėžė: "Šia proga turui pažymėti, kad šie mano darbai nėra mano kūrybos naujoji linkmė". Kitais žodžiais, dailininkas virto "realistu" tik šia viena proga.

Paveikslai kreipė dėmesį savo tematika. Štai kas juose pavaizduota: Prieš kautynes (pats didžiausias paveikslas), toliau sekė Partizanai Žemaitijoje, Pasitarimas, I Vakarus... per Romintos tiltą, Partizanai ir ryšininkai ir Savų laukų sargyboje. Toji kūryba buvo ištisos eilės mėnesių darbas, atliktas ne visai palankiose sąlygose.

Iškilmės ir sveikinimai

Atidaryme kalbėjo pats šeimininkas —LB New Yorko apyg. pirm. A. Vakselis, iš parodą atidarė LB JAV Bendruomenės C. valdybos pirm. V. Volertas. Jis pažymėjo, kad dail. J. Bagdonas esąs retas kūrybinio pasaulio atstovas — jis atidengė ne tik naują savo kūrybos dalį, bet jis daug laiko skiria ir visuomenės darbui. Lietuvos gen. konsulas New Yorke A. Simutis džiaugėsi, kad mūsų kūrėjai atsiduria arti mūsų tautos.

Prel. J. Balkūnas, vienas svarbiausių Bendr. JAV-se kūrėjų, pabrėžė: esame viena šeima ir didžiavosi, savo jėgas atidavę lietuvių, lietuviškumo išlaikymui. Vliko pirmininko pareigas einąs (dr. Valiūnai dar buvus kelionėje Afrikoje bei Europoje) J. Audėnas pasidžiaugė, kad dail. Bagdonas "atvedė mus į partizanų laikus", kvietė visus jungtis į lais-

(Nukelta į 4 pusl.)

Gausiai publikos lankoma Č. Janušo tapybos paroda New Yorke.

Nuotr. R. Kisteliaus

IŠEIVIŲ ISTORIJON RYŠKŲ INDELIŲ ATNEŠĖS KULTŪRININKAS

(Atkelta iš 2 pusl.)
nį, skaltė ji kun. Kemešui ir kun. M. Krušui. Juodu pripažino, kad kūrinys yra geras ir reikės parašyti jam muziką.

Poeto Gustaičio žodžiams muziką sukūrė Aleksis. Himnas pasidarė labai populiarus. Be jo neapsieidavo nei vienas vyčių parengimas. Jis ir dabar yra giedamas.

Reikalas vertė kurti

Siautėjant pirmam Pasauliniam karui (1914-1918 m.), buvo visai nutrūkęs susisiekimasis su Lietuva, tapusia karo lauku. Negaudavom iš ten jokios spaudos. Net ir su saviškiais nebuvo galima susirašinėti. Mums pritrūkdavo lietuviškų knygų, dramų kūrinių, lietuviškos muzikos bei dainų, eilėraščių deklamacijoms. Reikalas išaukė patiems šį tą kurti. Į tą kūrybos darbą įsikinkė ir Aleksis. Jis ir kitus nuolat kūrė. Į tą kūrinių darbą įtraukė ir mane. Aleksis "priversdavo" mane kas mėnesį parašyti po keletą eilėraščių, kurie tikty muzikai parašyti bei sukurti dainoms, keliančioms patriotizmą, žadinančioms tautos meilę ir vienybę. Aš jo paklausydavau, Aš nukaldavau žodžius, o kompozitorius Aleksis sukurdamas iš jų dainas. Tokių dainų jis sukūrė daug. Daugiau kaip šimtą. Jomis naudojosi jo ir kitų vadovaujami chorai. Tokiu būdu gimė ir populiarūs operetė "I tėvyne". Jis yra parašęs muziką ir kitų rašytojų kūriniams. Sukūrė ir keletą giesmių (Giesmė į šv. Kazimierą ir kt.). Sukūrė daug muzikinių veikalių ir juos savo lėšomis išleido.

Lietuvos vyčių 4 kp. turėjo ir dramų ratelį. Aleksis ir jame buvo veiklus narys. Buvo vienas geriausių aktorių. Man "įsakydavo" sukurti ir teatrinį veikalelį. Ir sukurdavau. Tokios kūrybos reikalas būdavo aktualus, nes "teatriniai pastatymai" labai dažnai būdavo suorganizuojami, ir publika juos mėgdavo.

Chicagoj sukaktuvininkas darbuosi iki 1916 metų rudens. Darbuosi daug ne vien Dievo Apvaizdos parapijoje, vietinėje vyčių kuopoj, dramų ratelyje, vakariniuose lietuvių kursuose, įsteigiant prie parapijos vyčių biblioteką bei skaityklą, bet veiklus buvo ir bendruose Chicago lietuvių kultūrinuose, socialiniuose ir net politiniuose sąjūdžiuose, susijusiuose su Lietuvos šalpa ir jos laisvės kova. 1914 m. rudenį įvykusiame Visuotiniame Amerikos lietuvių seime atstovavo Lietuvos vyčiams, kurie buvo įtraukti į aktyvią Lietuvai gelbėti veiklą.

Kartu su komp. A. Pocium įsteigė muzikos konservatoriją, kurią pavadino Bethoveno vardu. Konservatorija, tarp kitko, paruošė parapijoms visą eilę vargonininkų.

Išvyko kitur, bet šikagiečiai jo neužmiršo

1916 m. susituokęs su veiklia, šviesia ir simpatinga vyte Pranciška Nautautaitė, rudenį išvyko darbuotis į Apreiškimo parapiją Brooklyn, N. Y. Čia jis neilgai vargonininkavo. Persikėlė į šv. Jurgio parapiją Detroit, kur klebonavo kun. K. Skripka. Ir čia jis pasinėrė į plataus masto kultūrinius ir visuomeninius darbus. Parapijos choras, naujo vargonininko žymiai padidintas ir sustiprintas, koncertuoja, scenoje pastato operetę "I tėvyne" ir kitus kūrinius, išjudina vyčių kuopos veiklą, vadovauja visiems su Lietuvos reikalais susijusiems sąjūdžiams. Palikęs parapiją ir visoj Detroit, A. Aleksis Lietuvos vyčių seime 1964 m. Chicagoj svečių tarpe. Iš k.: J. Daužvardienė, g. k. dr. Daužvardis, A. Aleksis, L. Šimutis, kun. Ed. Abromaitis ir kun. J. Savukynas, MIC.

roito lietuvių visuomenę stambų kultūrinį tautinį įnašą, persikelia vargonininkauti į palyginti negausią Springfield, Ill., parapiją. Bet kad ir nedidelė kolonijoj, trumpu laiku savo veiklą jis plačiai išgarsino Illinois sostinė lietuvių, šviesiausias ir labiausiai atmintinas čia jo pasidarbavimo vaisius — 1923 m. tikrai šauniai suruoštas Lietuvos vyčių seimas, kokio kitos šios organizacijos istorijoje, berods, nebuvo. Į seimo rengimą įtraukė ne tik lietuvių geriausias ir veikliausias jėgas, bet ir miesto vadovybę jam padėjo, atidarydama duris vyčiams ir visas miesto institucijas. Padėjo ir gubernatūra ir taip pat legislatūra, nes seimo posėdžiams buvo užleistas erdvis ir gražios valstijos kapitoliaus rūmų salė. Atstovai, kurių suvažiavo daug, jautėsi, kaip namie. Miesto centras puošėsi Lietuvos vėliavomis. Seiminuose meniniuose parengimuose salė buvo perpildytos publika. Pastatytoji operetė "I tėvyne" sukėlė ovacijas, nes geriau ir profesionalai artistai bei aktoriai nebūtų galėję pastatyti. Aleksis buvo kūrinių autorius, režisierius, chorvedys, orkestro dirigentas ir visų reikalų bei tvarkos vyriausia galva. Seimo atstovai ir svečiai, kurių tarpe buvo ir Lietuvos atstovas Washingtono Voldemaras Carneckis, buvo vėžiojami po miesto ir apylinkių istorines vietas. Tai buvo Springfieldo lietuvių, Lietuvos vyčių ir paties sukaktuvininko Aleksio triumfo dienos. Šiam, sakytum, istoriniam įvykiui amerikiečių spaudoje skyrė didelį dėmesį, plačiai aprašydama seimą, paliesdama ir aktualiusios tų laikų lietuvių reikalus.

47 metai Waterburyje

1924 metais nuvykęs vargonininkauti į šv. Juozapo parapiją, Waterbury, Conn., lietuvių kultūrinį, muzikinį gyvenimą čia rado gerokai dirvonuojantį. Bet, turėdamas keliolikos metų patirtį kitose parapijose bei kolonijose ir imdamas dirbti tokia pat energija ir dinamišku entuzizmu, greitai pakėlė chorą ir reikiama lygį taip, kad jis jau galėdavo bet kur pasirodyti ir laimėti lietuviams garbę, kelti Lietuvos vardą. Choras dalyvavo visose Amerikos lietuvių dainų šventėse, o jo vedėjas yra vienas tų švenčių dirigentų.

Salia to, Aleksis sustiprina vietinius vyčius. Jiems vadovauja. Atkuria Amerikos lietuvių R. K. Federacijos skyrių ir jam vadovauja. Jungiasi į LRKSA kuopų veiklą. Rengia didingus koncertus, stato operetes, priima svečius menininkus iš Lietuvos ir kitur.

kus iš Lietuvos ir kitur, surengdamas jiems koncertus. Suorganizuoja lietuvių radijo valandėlę ir pats jai vadovauja. Palaiko kontaktus su miesto vadovybe. Yra renkamas ir siunčiamas draugijų bei skyrių atstovauti jiems įvairiuose seimuose ir konferencijose, kuriose yra renkamas ir centrinės vadovybės. Pirmininkauja Lietuvos vyčių, Federacijos, lietuvių katalikų susivienijimo seimams ir tas pareigas atlieka gerai meistriškai. Visais laikais buvo ir yra veiklus Amerikos lietuvių vargonininkų sąjungoje ir daug kartų jai pirmininkavo.

Kiek yra nudirbęs Lietuvos išlaisvinimo reikalams komp. Aleksio vadovaujamas Altos skyrius Waterburyje, apie tai trumpai pasakyta straipsnio pabaigoje pradžioje.

Sviesi, kultūringa ir dinamiška asmenybė

Jei nežūrėtumėm į sukaktuvininko metriką, netikėtume, kad jis yra sulaukęs 85 metų amžiaus (Gimė 1886 — X — 10 Pėdiškių kaime, Krosnos valsčiuje.) Jis savo dvasia, savo laikysena, savo veikla, asmybe, net ir eiseną, atrodo, tebėra jaunas ir, kaip ir jis pats pasisako, pajėgingas dirbti jam įprastus darbus. Jo graži asmenybė, puikios, nenuduotos, bet natūralios džentelmeno manieros ir šiandien traukia pas jį ir jaunimą, ir senimą. Visada gyvas, pilnas sveiko humoro, iškalbus, optimistas, greit besiorientuojantis kiekvienoje, kad ir painiausioje situacijoje.

Savo šeimoje sukaktuvininkas pergyveno keletą labai skaudžių momentų. 1929 m. staiga, širdies smūgiu, mirė jo mylima žmona, o prieš porą metų tragiškai automobilio avarijoje žuvo jo sūnus Norbertas Vytautas, gimęs 1917 m. Detroit.

Muzikas, kompozitorius A. J. Aleksis netuščiomis atvyko į Ameriką 1913 m. Jis atsivežė su savimi Varšuvos muzikos konservatorijos diplomą. Konservatoriją lankė nuo 1907 metų. Vadovavo ir dirigavo Varšuvos lietuvių chorui (1909-1911), kuriame dalyvavo ir muzikai J. Štarka, J. Bendorius ir V. Žadeika. Vadinas, pas mus atvyko įsigijęs ne tik teoretinį bei akademinį muzikos mokslą, bet ir patyrimą vadovauti chorams.

Savo veikla ir kūryba Amerikos lietuvių tarpe komp. A. Aleksis sukūrė ryškia ir garbingą mūsų kultūrinio ir visuomeninio gyvenimo istorijos dalį. Jis ne tik muzikas, kompozitorius, dirigentas, pedagogas,

Dail. Česlovas Janušas savo 40 metų kūrybinio darbo jubiliejėnėje parodoje, Kultūros židiny, New Yorke. Nuotr. V. Maželis

NEW YORKO LIETUVIAI PRADĖJO KULTŪROS SEZONĄ

(Atkelta iš 3 pusl.)

vės žygius. Akt. V. Zukauskas atidarymą pajavirino partizanų pozicijos pluoštais, gi dail. Bagdonas, dėkdamas Bendruomenei, kvietė remti BALFo šalpos darbus.

Pianistas A. Smetona vėl New Yorke

Pianistas Antanas Smetona, jo rečitalis Lincoln Centre, Alice Tully salėje, taip pat buvo įtrauktas į Bendruomenės minėjimo rengimus. Buvo būkštavimu, kad pianistui jau ten koncertavus, š. m. vasario mėn. galėjo stigti publikos, juo labiau, kai rengėjai nepasitengė iš anksto informuoti lietuvių visuomenę. Vis dėlto... rečitalis laikytinas pavykšiu, nes publikos buvo daugiau 150, gal apie 200 ir, svarbiausia, spalio 10 d. įtakingasis "New York Times" dienraštis Smetonos rečitaliui paskyrė visai teigiama, lietuvių meimininku atžvilgiu tiesiog retą, rečitalio įvertinimą. Recenzentas Peter G. Davis pažymėjo pianisto gerą techniką, "subrendusį tonalinį turtingumą" ir kt. Kritiko žodžiai, pvz. "flawlessly executed", "smartly presented" ar net "much to admire", tai frazės, ku-

vargonininkas, bet ir plataus masto visuomenininkas, gabus kalbėtojas, o daugeliu atveju ir politikas. Gi kaip organizatorius Aleksis sau lygių nedaug turi. Tai vyras daugelio talentų, kuriuos jis panaudojo Dievo garbei ir savo mylimos tautos gerovei.

Daugybė sukaktuvininko draugų, bendradarbių bei gerbėjų linki jam dar daug gražių, saulėtų ir kūrybingų metų.

Akademijoj Bendruomenę nuo širdžiai sveikino Lietuvos gen. konsulas New Yorke A. Simutis, kalbėjo LB Centro valdybos pirmin. Vyt. Volertas, sveikino Pasaulio LB Centro valdybos vadovu jos vicepirm. dr. H. Brazaitis, gi Vliko vardu — jo vicepirmininkas J. Audėnas. Pagrindinį pranešimą padarė prof. dr. J. Stukas.

Meninėje daly pasirodė iš Clevelando atvykęs, Ryto Babicko vyrų oktetas su soliste Irena Grigaliūnaite ir New Yorko lietuviams gerai pažįstamas akordeono muzikos meistras Charles Daubaras.

Oktetas ir akordeono muzika

Liet. Bendruomenės 20 m. sukakčiai buvo skirta akademija — koncertas spalio 10 d. Nors prieš tai buvo nepalankus oras (lietus), vis dėlto, saulei pasirodžius, Brooklyno ir Queens lietuviai, kai kas ir iš Manhattano, skubėjo į Richmond Hill miesto dalį.

Publikos vid. mokyklos salėje prisirinko, palyginti, daug — per 400 ir visi buvo patenkinti jubiliejaus — Bendruomenės renginiu. Čia ir vėl vyriausiuoju techniku buvo vienas organizatorių mi buvo Aleksandras Vakselis.

mas, nepasitenkinimas. Negi nusikaltimas naudoti lengvą muziką Bendruomenės džiaugsmo šventės minėjime?

Dainų šventė, paroda, Pabrėžos pagerbimas

Dar spalio mėnesiui nepasibaigus, spalio 24 d. netoli New Yorko, Elizabeth, Lietuvių salėje įvyksta vad. mažoji dainų šventė (keli chorai su keliais dirigentais), kurioje pakartojamas šiais metais liepos mėn. Chicagoje įvykusios Dainų šventės repertuaras, be to, pristatoma prof. J. Žilevičiaus knyga apie lietuvių vargonininką.

Tik savaitei praslinkus pranciškonų Kultūros Židiny rengiama dail. Onos Paškevičienės paveikslų paroda (čia ir vėl tos pačios rengėjos — Moterų klubų federacijos valdyba su V. Jonuškaite - Leskaitiene priežaky).

Pagaliau, spalio 17 d. Židiny buvo pagerbtas Jurgis Ambraziejus Pabrėža, kunigas pranciškonas, botanikas, Lietuvos floros tyrinėtojas, 200-sios jo gimimo sukakties proga (gimė 1771 m., mirė 1849 m.).

Įžymų lietuvių pagerbdami, jo nuopelnus išskeldami kalbėjo T. Viktoras Gidžiūnas, OFM (Pabrėžos gyvenimo bruožai), T. J. Venckus, SJ (Pabrėža — botanikas) ir dr. V. Paprockas (Pabrėža — gydytojas). Reikia manyti, Pabrėža bus prisimintas ir plačiau spaudoje ir kituose lietuvių telkiniuose. Tai neeilinė asmenybė.

M. Liuberskio mirtis, kiti renginiai

Bendruomenei atšventus 20 m. sukaktį, spalio 12 d. New Yorke mirė muzikas, vargonininkas Mykolas Liuberskis. Jis yra vadovavęs visai eilei chorų ir gerai atmintinas ne tik Lietuvoje, bet ir iš stovyklinio, kultūrinio gyvenimo Vak. Vokietijoje. Palaidotas spalio 16 d. Cypress Hills kapinėse, Brooklyne, kur jau ilgis daugybė New Yorko lietuvių.

Ir... gyvenimas vis vien eina pirmyn. Spalio 31 d. rengiama "Popietė su Putinu" įdomi tuo, kad ji vyksta pačiame Manhattane.

(Nukelta į 6 pusl.)

Chicagoj Taupymo Bendrovė turi įvairiausių moderniškai įrengtų taupymo skyrių, lengvas privažiavimas, greitas patarnavimas, net du kiemai automobiliams pastatyti, saugumo dėžutės ir kitokie parankumai. Chicagoj Taupymo Bendrovė yra ne tik lietuvių sostinė, bet ir visų Amerikos lietuvių ir jų organizacijų centras. "The Presidential Room" puiki vieta organizacijų susirinkimams bei mažiems banketams teikiama veltui.

6%	PER ANNUM	5 3/4%	PER ANNUM	5%	PER ANNUM
ON CERTIFICATES OF \$5000.00 OR MORE		ON CERTIFICATES OF \$1000.00		ON ALL PASSBOOK ACCOUNTS	
2 Year Maturity		One Year Maturity			

- ★ AR JOSŲ NAMAS YRA PER MAŽAS JOSŲ ŠEIMAI?
- ★ AR JOSŲ KROSNIS PASENO?
- ★ AR VASAROS KARŠČIAMS UŽEJUS NENORETUMET KVĖPUOTI GRYNU SALTU ORU?

★ CHICAGO TAUPYMO IR SKOLINIMO BENDROVĖ duoda paskolas prieinamoms ir patogioms išlygoms, \$500.00 ir daugiau, bet kokiems namų pagerinimams. O gal jums reikalingi pinigai kitiems reikalams? Arba gal norite įsigyti nuosavą namą, jei iki šiol jo neturite ir jums nusibodo mokėti aukštas nuomas?

BET KOKIAIS FINANSINIAIS REIKALAIŠ KREIPKITE SĮ

Chicago Savings and Loan Assn.

PHILOMENA D. PAKEL, Pres.

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. GR 6-7575

HOURS: Mon. 12 P.M. to 8 P.M. Tues 9 to 4. Thurs. and Friday 9 to 8. Sat. 9 to 12:30

REALYBĖ IR LITERATūra

Pokalbį su kritiku Pranu Visvydu ryškinant

Esu ne vieną kartą teigęs, kad, ir rašant apie kilnius ir svarbius tikslus, galima sukurti blogą literatūrą. Tai prisimenu visada ir nebandau savo kūrinio "Vėjas lekia lyguma" teisinti prieš recen-tentus vien tik todėl, kad jis lie-čia partizanines kovas, bet ginu faktus, kurių nenorėjau sulitera-tūrinti. Kritikas Emir Monegal š. m. vasario 28d. "New York Times Book Review", recenzuo-damas Miguel Angel Asturias knygą "The Green Pope" rašo, kad autoriaus nepasisekimas glū-di realizmo sufikcinime. Neįtikė-tinus įvykius geriau palikti nuo-gais faktais, tada nebus bent fak-tų žalojimo, jeigu knyga litera-tūrine prasme ir nebūtų tobula. Tačiau pasirodo, kad ne retai la-biau tikima fikcija negu faktai.

Odė objektyvumui

Naujausiam š. m. lapkričio mėnesio Atlantic žurnale yra straipsnis "Odė objektyvumui" ir jame rašoma, kad patyrimas ro-do, jog žmogus mano, kad jis, jo šeima, jo kaimynystė, jo miestas, jo provincija, jo tauta yra žemės centras. Žmogui pačiam danties skausmas yra didesnis už brolio sulaužytą koją ir daugiau skauda už dešimtis kaimyno, tuzinus svetimųjų ir šimtus kitataučių mirčių. Tai dar labiau išryškėja karo metu, ir todėl neapykanta priešui, okupantui rusui, buvo to-kią didelę, kad literatūroje beveik neįmanoma pavaizduoti, nebėrin-ti būti grubių, už ką jau ir taip recenzentas baro. Tūkstančiai iš-daužytai dantimis ir sulaužytai saharai ir šiandien tebekeikia okupanta.

Kovos tirštumas

Recenzentas pakartotinaiame straipsnyje primena, kad kovos labai sutirštintos. Taip, tai tikrai nebuvo akademiniis svarstymas kaip priešui užduoti, kad jam neskaudėtų, tai buvo kova kuris ku-rį pirma užmuš. Ir tokių kovų sutirštinimo pilna ir Plievier Stalingrade, ir Ryand "The Longest Day" ir Kluge "The Battle", ir epizoduose Wilsono "The Man in the Gray Flannel Suit". Pas-tarajame romane yra toks epi-zodas: "When the smoke and dust had cleared, he gon into the cave with a knife, finding six Japs dead and one half alive. With grim pleasure he had fi-nished that one off and calmly returned to Hank's body". Taigi, ar čia nėra žiauri kova, kada pei-liu pribaiigiamas, ir visai berei-kalingai, pusgyvis japonas. Tokių žiaurumų pilni visi karo roma-

nai, kuriuos čia minėjau ir ku-rių dėl vietos stokos nebeminė-siu.

Recenzentas rašo: "nors paties Daumanto faktų tikroviskumas vis dėlto negali būti tiksliai iš-matuojamas istorinėmis matuok-lėmis. O kaipgi patikrinsi, kad iš-molinio tvarto šaudydami septy-ni partizanai paguldė 67 bolše-vikus. Negi medyje tupėjo neu-tralus akylas stebėtojas ir, kiek-vienam rusui kritus, blonknotė žymėjo kryželį? Tas pats su Pa-lių kova, kur A. Barono duome-nimis žuvo visos rusų batalio-nas".

Be abejo, sunku patikrinti, ta-čiau reikia tikėti, nes tuos faktus gali žinoti vietos gyventojai. Ir Palių kautynės yra ne kokio Ba-rono duomenys, bet paties Dau-manto, "Partizanai" II laida, 92 psl. Sunku patikrinti, bet Katy-no žiaurumai yra patikrinti, o vis tiek dar pusė pasaulio to nežino ar tuo netiki.

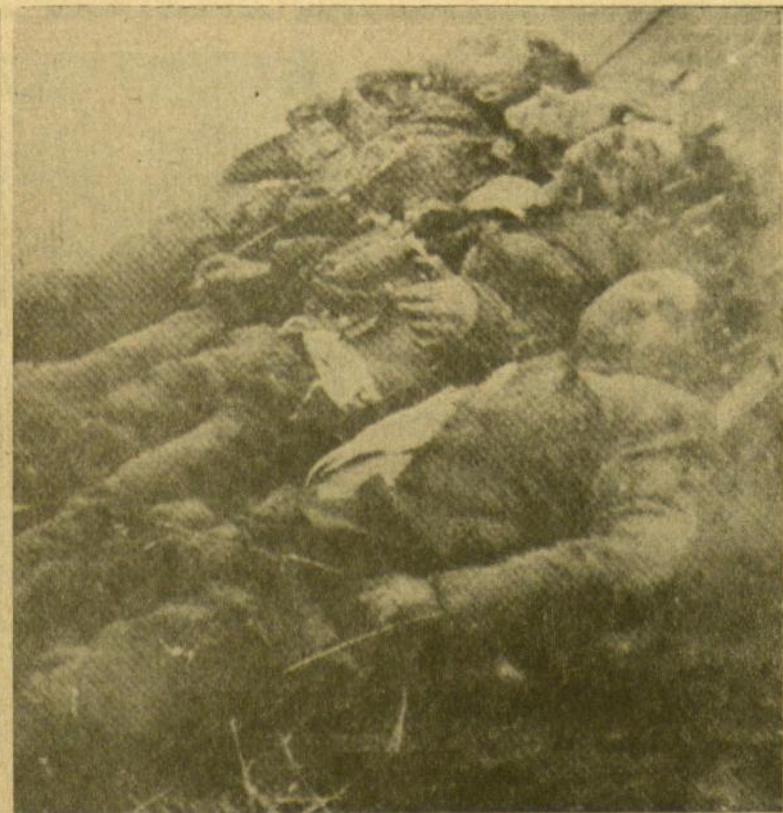
Joseph Heller karo romane "Catch-22" rašo: "Meilė ji paver-tė romantišku idiotu". Tokiais savo tėvų žemės gynimo šven-tais pamišėliais buvo lietuvių partizanai, atlikę nuostabius žy-gius.

Tarp savų ir priešų

Nereikia manyti, kad tik lie-tuviai ar amerikiečiai kovojo be gailėsčio. Vienoje "Vilnius" at-karpojeėjusiame ruso autoriaus romane, raudonarmietis buo-že užmuša pasiduodantį i nelaisvę vokiečių, nes jis turėjęs anksčiau pasiduoti. Recenzentas nusistebi, kaip rusas vadas gali būti žiau-rus savo kariui, o tačiau K. Si-monovo romane "Kareivių niekas negimsta" rašo, kad buvo specia-lūs rusų daliniai, kurie ne tik mu-šė savo karius, bėgančius nuo vokiečių, bet juos ir šaudė. Ir tai romanistas, buvęs karo korespon-dentas, pamini daug kartų. Ir reikia tuo tikėti, nes jis čia vi-siškai laikosi sovietinio realizmo normų. Gi Žukovo atsiminimų recenzentas amerikiečių spaudoje rašė, jog generolas kartais ki-tiems generolams už bausmę įsa-kydavo eiti i pirmas linijas, kad jie ten "dėvyriškai žūtų". Ru-sai savo žmonių negailėjo, ir to-dėl dar ir šiandien Sov. Rusijoje yra moterų 19 milijonų daugiau negu vyrų.

Didieji pasiunta

Gerbiamas recenzentas abejo-ja ir tuo, ar enkavedistai gali ty-čiotis iš lietuvių. Žinoma abejo-ti galima, tačiau Rochesterio u-niversiteto profesorius lietuvis pa-sakoja, kad ji tardęs enkavedis-

Lietuvos partizanų kūnai bolševikų pamesti Butrimonių miestelyje.

tas atsinešė nuotrauką, kurioje tarp žurnalistų stovėjęs prez. Smetona, o užpakalyje jo ir Palec-kis. Enkavedistas keikė, kad visi lietuviai, neišskiriant nė Palec-kio, yra niekšai, jais negalima pa-sitikėti ir jie bus sunaikinti. O dėl enkavedistinių vadų pasiuti-mo galima pacituoti ir ištraukė-lę iš pabėgusio enkavedisto Ilja Molinovo atsiminimų, kurių dalį persispausdino ir lietuvių laikra-ščiai. Čia rašoma apie Malenko-vą, atvykusį i Rygą: "Atėjo itū-žes, keikdamas Serovą. Ilkė i ge-neralinį štabą, plėsdamas užuo-laidas, spardydamas baldus, ir trenkdamas ant grindų kiekvie-ną daiktą". O vėliau, kai jam buvo pasakyta, kad trėmimams trūksta vagonų, atkiro: "Ar ne-turi užtenkamai kulkų žmonėms nutildyti. Kam nori vagonų, tu-rėdamas pakankamai šautuvų?". Tai toks buvo vienas vyriausių, o nemažiau buvo tokių ir žemes-nių vadų.

Batai ir literatai

Dar kartą pabrėžiu, kad ne-skaitau savo kūrinio tobulu, ta-čiau herojiškais partizanų žy-giais noriu tikėti. Gi jei kas ne-tikės, tai nieko nepadarysi. Jeigu koks romano "Prize", besibazuojančio Nobelio premijomis, auto-rius Irwing Wallace sugalvotų kada parašyti knygą apie Jung-tines Tautas, ir ji gali ištikti ne-sekmė. Juk koks nors kritikas sa-kys: ką čia autorius prasimano, negi poros šimtų milijonų vals-tybės premjeras, šviečiant šim-tam televizijos lempų ir stebint tūkstančiams žurnalistų, viešai nusiaus batą ir ims juo daužyti stalą. O Kruščiovas taip darė, lyg paliudydamas, kad rusas siusti gali net ir visam pasauliui ma-

Laiškas redakcijai

MOTERIS NĖRA ŽEMĖ

Mielas Redaktorai,

Skaičiau V. Bagdanavičiaus atsa-kymą dr. Grigui V. ir džiaugiausi. Jei būčiau turėjęs laiko, būčiau ir aš rašęs dėl įpintų jo religijos is-torijos aiškinimų, dėl tariamo moters nužeminimo, ją sukuriant iš šonkaulio. Mano supratimu, tai yra jos išskėlimas, nes čia paimta ne pradinė ir negyva medžiaga, bet jau vertingesnė. Niekad ne-žiūrėjau i Sv. Raštą raidiškai ir žodiškai, todėl tokie nesklandu-mai, nei mitai, nei kokie nesusi-pratimai manęs nevargino. Ro-dos, vyskupo Pr. Būčio leistuose raštuose JAV buvo ir ne raidiškai aiškinamas Sen. Testamentas. O gal aš čia klystu ir maišau su kai kuriais straipsniais prel. A. Dam-brausko. Bet tuos skaičiau dar apie 1930, todėl daug neprisime-nu, bet šiaip ar taip jau seniai Sv.

Rašto aiškinime atsisakyta raidės, o žvelgiama visuma.

Manęs Genezės knygos nešoki-ruoja nė antropologiniu požiūriu. Įvedus 'dienos' reikšmei 'daugiau' nė 1000 metų, visa Genezė deri-nasi ir su pasaulio evoliucija, t.y. laikotarpiais ir pagrindine minti-mi — atskiriama negyvoji visatos dalis ir ji pradžioje, o gyvoji — atbaigiamoji, kurios viršūnė žmo-gus, kur vaizdingai pasakyta 'iš žemės', taigi, ankstesnės medžia-gos tįsa, kur Dievo 'kvėpimu' gau-na gyvybės dvasią ir t.t. Šie mano žodžiai dabar rašomi be S. T. teks-to, todėl tėra vien mintis, bet ne tikslūs. Šis pabrėžtinai veiksmas, t. y. kvėpimas vėl atskiria žmogų nuo buvusio, jau ankstesnio pa-saulio ir kūrinijos, taigi 'žemės'. Gerai pergalvojus, toji mums teikiama evoliucija, arba kūrini-

jos tįsa, nesusikerta su S. T. Kū-rybos atbaigimo moteris, todėl ji nepaniekinta, bet iškelta, ji nėra vien žemė; ji daugiau. Ir čia pra-deda dužti įprastinė mitologija, kurios taip ieškojo kai kurie pro-testantai teologai. Lyginamoji mi-tologija, tiek religijų istorija jau 70 metų teigia, kad Žemė gimdo žmogų. Čia prijungia ir žodį, pvz. humus: homo... Mūsų "žmogus" ir "žemė" žodiškai yra tos pat šaknies (nykstančio ir silpnojo laipsnių šaknys). Bet visai šiai gražiai prielaidai, prie kurios pri-sijungia ir Adomas, sukurtas iš žemės, staiga pasipriešina mote-ris jau ne iš žemės. Ir kai Žemė gimdo žmogų per moterį, staiga S. T. moteris jau nėra Žemės kil-mės. Čia galima būtų kritiškai tes-ti. Šiaip ar taip šauni numitolo-ginimo prielaida, ta vok. Entmy-thologisierung, pradeda užkliū-ti. Pasikaučiūs plačiau ir ne vie-ną numitologinimo autorių ir pažiūrėjus ne tik fenomenalisto, bet ir religijų istoriko akimis, vėl kitaip matosi.

Antanas Mažiulis

1971. X. 17.

Modern Impressions Coiffures
50c. OFF ON SHAMPOO & SET SHAPING — "FROSTING" — STYLING Only with this coupon, expires Oct. 30 "Terry" Rizzone, owner, formerly at 6655 S. Mozart, now at 4136 W. 63rd Street, Tel. 582-8057. Hours: Wed.-Fri. 9 a.m.-9 p.m. Sat. 9 a.m.-5 p.m. Sun. 9 a.m.-3 p.m. "Appointment not always necessary."

ANDY'S BARBER SHOP
40% OFF ON KOSMETICS (Men's and Women's) STOP IN AND GET A TRIM Open Tuesday to Friday 9 to 6:30; Saturday 9 to 5:00.
4109 W. 63rd St. — 582-6838

TEMPLE BOOTERY
Virš 30 tūkstų šiltas pamušalais batų. Pla-čių ir ekstra plačių. Dabar siųskit i Euro-pą, kad gautų žie-mni. Adara: pirm. 12-9, ketv. 9:30-3 v. vak., antrd., treč., penkt. ir šest. 9:30 val. ryto iki 6 val. vakaro.
3148 W. 63rd St. 776-5838

EL RANCHERO RESTAURANT
FINEST TACOS ON WEST SIDE Delivery, Fast Carry Out. Open daily 10-10. Closed Wednesday.
ASK FOR RONNIE
3416 W. 26th St. Tel. 522-8885

A & A Variety
Special on Guitar and Amp \$39.95! Drums & Bongos Panasonic Radios and Tape Recorders. Drugs, Sundries, Health and Beauty Aids and Wigs. Open Mon., Thurs. and Fri. 9 a.m.-9 p.m., Tues., Wed. and Sat. 9 a.m.-6 p.m., Sun. 10-5
3425 So. Halsted St. 847-6311

Bill's Friendly Service
Winterizing Our Specialty

Mobil COMPLETE EFFICIENT SERVICE
ROAD SERVICE
MECHANIC ON DUTY
TRUCK & AUTO REPAIRS
Mufflers • Lubrication • Brakes
Tune-Ups • Ignitions
OPEN 7 A.M. TO 9 P.M.
5165 S. Archer — Tel. 735-9833

SPECIALISTS IN GUTTERS AND DOWNSPOUTS
NEW AND REPAIR WORK ALL TYPES ROOFING

All Work Guaranteed, Licensed, Bonded and Insured. Free Estimates — Call Anytime.

APOLLO SHEET METAL O
Emergency Service — 278-5887

BOB LANDMAN PLUMBING
24 HOUR SERVICE
Electric Sewer Rodding. Fully Equipped Truck.
PHONE --- 282-3125

SKELBKITES "DRAUGE"

BIG SAVINGS NEWS

Now earn interest from date of deposit to date of withdrawal on regular passbook accounts - including withdrawals made before the end of the quarter.

AND ...

At Standard Federal an interest check mailed every month on certificate accounts or, if you choose, you can leave the interest in your certificate account for withdrawal later.

INTEREST COMPOUNDED DAILY ON ALL ACCOUNTS

We pay highest rates permitted by law. SAVINGS INSURED TO \$20,000.00

ASSETS OVER \$160,000,000
RESERVES OVER \$14,500,000

STANDARD FEDERAL

SAVINGS and LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

4192 ARCHER AVENUE AT SACRAMENTO • CHICAGO, ILLINOIS 60632 • 847-1140
OFFICE HOURS • Monday, Tuesday, Thursday & Friday, 9 a.m. to 8 p.m.
Saturday, 9 a.m. to 12 Noon • Wednesday, no business transacted.

Adomas Galdikas

Abstraktas (iš spaudai rengiamos monografijos) Nuotr. V. Maželis

NAUJI LEIDINIAI

Filmų įvairumai

Bergmano retas "moters filmas"

ST. SEMENIENE

Kartais mes stebime Ingmar Bergman beveik iš pareigos. Jis niekad nepastatė tikrai blogo filmo. Tikrai kelis blankokus arba didingus. Kitais gi atvejais mes žavimės jo darbu su didžiausiu malonumu, kurį retas kuris kitas režisierius gali sukelti.

Jo paskutinis filmas "The Touch" yra maždaug per vidurį. Tačiau linksta labiau į malonią pusę, kad būtų laikomas pirmos rūšies mažesniu filmu šio vis labiau bręstančio svarbesnio menininko.

Tai yra vienas tų filmų, kuris nuo senesnių laikų buvo vadinamas "moters filmu". Tuo nenorima jo nuvertinti, tiksliai pabrėžiama, kad tai yra filmas apie moterį, ir jis greičiausiai veiks labiausiai pačias moteris. Pridėjus gi jam dar Bergmano meistriską skonį ir visiškai išbraukus melodramą, filmas pakyla aukščiau visų virkdančių sentimentalų banalumu.

Pats pasakojimas, deja, yra be galo gerai žinomas! Karin (Bibi Andersson) yra tariai labai laiminga švedų gydytojo (Max von Sydow) žmona. Jie turi gražų namą su sodu ir pora žavių vaikučių. Tačiau į Karin 15 metų vedybinį gyvenimą lenda kvailas apatiškumas. Ji jaučiasi

einanti senyn, o tai dar labiau ištraukia į paviršius jos motinos mirtis.

Dar gerai žiūrovui nesusivokus, ji pradeda meilės istoriją su bambekliu, kartais labai brutaliu amerikiečių archeologu (Elliott Gould). Pradžioje Karin yra linksma ir šokinėjanti, vėliau paničius, kai toji istorija perėina į skausmus ir subyra į peklus.

Šis filmas yra Bergmano pats pirmasis anglų kalba. Taipgi pirmą kartą švedų režisierius be savo nuolatinio skaudinamų žvaigždžių įtraukė amerikietį Gould. Gi Anderson ir von Sydow pasirodo Bergman filmuose jau daugiau kaip 15 metų.

"The Touch" filme nerasiame Bergmano magijos, kurią jis taip aiškiai atskleidė savo filmuose "Wild Strawberries" ir "The Seventh Seal". Tačiau pora magiškųjų spindulėlių suspinksi jo pradinėse scenose.

Ingmar Bergman pats parašė tekstą, surežisavo ir pastatė filmą. Jo nuolatinis fotografas Sven Nykvist nutraukė scenas nepaprastai techniškai gerai išdirbtomis nuotraukomis, joms suteikdamas daug romantiškumo.

Tiksliai vyresniems kaip 17 metų žiūrovams.

Viruses ir vėžys

Mokslininkų dėmesys šiuo metu sukoncentruotas į išaiškinimą mažyčio viruso, kurio poveikyje susidaro vėžys. Visos aplinkybės rodo, kad virusas. Tikimasi poros metų bėgyje susiekti tuos virusus ir rasti geresnes kovos priemones kovai prieš vėžį.

GYDYMUI ISMOKEJO 17.3 BILJONO

JAV privačios apdraudros bendrovės per 1970 metus savo sveikata apsidraudusių gydymui išmokėjo 17.3 milijono dolerių.

• **LAISKAI LIETUVIAMS**, 1971 m. spalio mėn. Nr. 9. Lietuvių jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros žurnalas. Redaktorius — Juozas Vaišnys, SJ. Redakcijos ir administracijos adresas: 2345 W. 56th St., Chicago, Ill. 60636. Turėdamas mintį pavergtos lietuvių tautos okupacines sąlygas, žurnalo redaktorius pirmajame šio numerio straipsnyje stato klausimą: prieš ką kovoti? Šiandieninės jaunosios Afrikos poezijai skiriami trys žurnalo puslapiai. P. Gaučys lietuvių kalbon išvertė mozambikečių, ganiečių ir nigeriečių kūrybos tikrai nuodėrdžius ir daug kuo naujus posmus. Apie Tomo Akviniečio grožio teoriją James Joyce estetikos rašo Feliksas Jucevičius. Tęsinas ir neteisėtas mūsų kello kryptis svarsto Pranas Razminas. Etninių grupių problemą Amerikoje kelia kun. K. Pugevičius, atsiremdamas į konkrečius gyvenimo faktus. Idomūs ir įprastiniai žurnalo skyriai: Kalba, Seima, Tėvynėje, Knygos, Pastarajame Nijolė Jankutė recenzuoja A. Kairio romaną "Ištikimoji žolė". Kaip žinome, šis romanas įeina į neseniai išleista partizaninės temos romanų (Glaudos, Barono, Kairio) trijų e. Štai viena recenzentės pastaba, kuri gera dalimi, atrodo, įsidedama ne vien Kairiui, bet ir visiems kitiems, rašiusiems ar dar tik besiruošiantiems rašyti didvyriška partizanų tema:

"Kad tragiškasis laikmetis, pradedant 1940 metais, davė ir vis dar tebeduoda lietuvių tautai kankinių ir šventųjų, išdavių ir prisiplakėlių, žmoniškumo ir žveriško pavyzdžių, neabejotina. Tačiau jie visi nusipelnė daugiau, negu simboliškų kalbų. Sventasis ir nusidėjėlis, karžygys ir išdavikas yra pirmiausia žmonės, ir kaip tokius skaitytojas nori juos sutikti knygoje — gyvus savo veiksmais, dvasia ir kūnu."

Šis "Laiskų Lietuviams" numeris iliustruotas okupuotoje Lietuvoje pasilikusio lietuvių grafiko Petro Rauduvės (gim. 1912) darbais.

• **TECHNIKOS ŽODIS**, 1971 m. gružės - birželio mėn. Nr. 3. Leidžia Amerikos Lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos Chicago skyriaus Techninės spaudos sekcija. Vyr. redaktorius — G. J. Lazauskas, 208 W. Natoma Ave., Addison, Ill. 60101. Administratorius — A. Pargauskas, 6643 So. Francisco Ave., Chicago, Ill. 60629. Žurnalo prenumerata 6 dol. metais, studentas 2 dol.

Apie dabartinę Lietuvos pramonę rašo A. P. Mažeika, o biotechninius aspektus erdvės ir praktiškos medicinoje liečia inž. M. Sabanas. Nebloga ir apžvalginis žurnalo dalis, kurioje sugrupuoti lietuvių technikinėje literatūroje ir kt.

• **SĖJA**, 1971 m. Nr. 3. Tautinės demokratinės minties laikraštis. Leidžia Varpininkų leidinių fondas. Redaktorius — L. Šmulskytis, 2523 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. Administratorius — Juozas Urbelis, 1649 N. Broadway, Melrose Park, Ill. 60160. Keturių numerių prenumerata 5 dol., atskiuro numerio kaina 1.50 dol.

Žurnalas taip pat apėčiai do-

mios medžiagos, liečiančios praeitį ir dabartį. K. Karvelis rašo apie Lietuvos gyventojų išsimokslinimą; Vanda Sruogienė primena žymųjį neprikli. Lietuvos ekonomistą, prof. Albiną Rimką. Pažįstas lietuvių teises Chicagoje užgriebia Algirdas Vainius; kreipiamas dėmesys į Lituanistikos institutą ir aplamai į lituanistiką: minimi sukaštavininkai ir mirusieji. Tik apie Vilniaus bromus rašant, pridėta nuotrauka yra klaidinanti: joje matome Gedimino kalno (aukštutinės) pilies griuvėsius, o parašas po nuotrauka sako, kad tai yra žem. Gedimino kalno pilis šiuo metu Vilniuje. Iš tikrųjų Gedimino kalne pastatytoji pilis buvo vadinama aukštutinąja pilimi, nes ir pastatyta aukštai, kalne, o kalno papėdėje buvusi pilis turėjo žemutinės pilies vardą. Niekas šios pilies dabar fotografuoti ir negalėjo, kadangi jos nė griuvėsių nėra išlikę.

• **LIETUVIŲ DIENOS**, 1971 m. spalio mėn. Nr. 8. Vyr. redaktorius — Bern. Brazdžionis. Leidėjas A. Skirius. Redakcijos ir administracijos adresas: 4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif. 90029. Metinė žurnalo prenumerata 8 dol.

Spausdinama K. Skirpos pasakaita Lietuvos suverenumo klausimu. Duodama Nerimos Narutės ir Julijos Švabaitės - Gylienės poezijos. Rašoma apie įvykusias parodas, apie knygas ir autorius ir kitą margą mūsų bendruomenės brudėjimą, pajavinant jį dar gausiomis iliustracijomis.

• **KRIVULĖ**, 1971 rugsėjo mėn. Nr. 2 - 3. Leidžia Vakarų Europos Lietuvių sielovada. Redaguoja kun. P. Celiešius, 8939 Bad Woerishofen, Kirchenstr. 5, W. Germany. Leidinys 48 psl. straipsniais, informacine medžiaga ir iliustracijomis atspindintis Vakarų Europos lietuvių katalikų pastoracinį - bendruomeninį gyvenimą.

• **THE BALTIC REVIEW**, August, 1971. No. 38. Baltijos kraštų problemoms skirtas, anglų kalba leidžiamas žurnalas, išėinąs tris kartus metuose. Redakcinę kolegiją sudaro Leonhard Vahter (estas), Alfreds Berzins (latvis) ir Bronius Nemickas (lietuvis). Šio numerio redaktorius yra estas L. Vahter. Žurnalo adresas: The Baltic Review, 29 West 57th Str., New York, 1 019.

Lietuviškasis temas šiame žurnalo numeryje liečia du patys ilgiausieji straipsniai: Lithuania's International Status — Same Legal Aspects (Martin Brakas) ir The Catholic Church in the Baltic States and the Holy See, 1939 - 1945 (Kun. Viktoras Pavalkis).

• **AKIRACIAI**, 1971 m. liepos mėn. Nr. 7. Atviro žodžio mėnraštis. Šio numerio redakcija: D. Bielskus, K. Druga, G. Procuta, L. Mockūnas, dr. T. Reimėlis ir Z. Rekašius. Mėnraščio metinė 10 nr. prenumerata 6 dol. Atskiuro numerio kaina 75 centai. Adresas: 6821 S. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629.

• **EGLUTĖ**, 1971 m. spalio mėn. Pulkiai iliustruotas, keliomis spalvomis spausdinamas

Montrealio lietuvių ansamblio "Gintaro" ragelių duetas. Ansamblio instrumentalistai gros ir tautiniams šokiams kitamet įvykstančioje lietuvių tautinių šokių šventėje, Chicagoje. O ši vakarą, spalio 23 d. (šeštadienį) 8 val. vak. ansamblio dainos, šokių ir muzikos koncertas įvyks Marijos aukštesniosios mokyklos salėje, Chicagoje.

RADO 200,000 METŲ SENUMO KAUKOLĖ

Viename Pirėnų kalnų urve, Prancūzijoje, rasta 200,000 metų senumo žmogaus kaukolė, kuri tikimasi, įneš naujų duomenų į žmogaus evoliuciją.

MIRĖ DRAMATURGAS SPEWACK

Broadway pastatymuos (Kiss Me, My Three Angels ir kt.) pagarsėjęs dramaturgas Samuel Spewack, 72 m., mirė spalio 14 d. New Yorke.

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslai rėmai — pritaikinti paveikslams ir skelbimams, rėmai — metalu aplieti rėmai.

2400 So. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258 - 59

New Yorko lietuviai pradėjo kultūros sezoną

(Atkelta iš 4 pusl.)

ne ir kad iniciatoriai akt. Juozui Boley - Bolevičiui pavyko suburti net bene septynis išpildytojus, skaitant "Altoriaų šešėly", net ir Blandytę pasikviesti iš Chicago.

Tai tik rugsėjo - spalio mėnesių kultūrinės apraiškos lietuviškame New Yorke. Net keturios parodos ir kiti renginiai, rečitaliai ir kt. liudija, kad New Yorko lietuvių veikla yra neabejotinai gyva, judri, išradinga.

Cia pat ir lapkritis, su dviem didesnio masto ir neeiliniais koncertais, tai lapkričio 7 d. "Laisvės Žiburio" radijo valandėlės (R. Kezio) rengiamas Čiurlionio ansamblio koncertas ir lapkričio 20 d. "Darbininko" koncertas, su sol. Gina Čapkauskiene bei Aušros Vartų par. oktetu, iš Montrealio. Savo ruožtu įvyks Vyt. Stro-

lios vadovaujamo vyrų choro krikštynos ir dar keli kiti įdomesni renginiai.

1971, spalio.

• Vilniuje lankėsi JAV Kongreso bibliotekos tarnautoja Elena Eimaitytė - Kačinskienė. Ji susipažino su Vilniaus universiteto moksline biblioteka.

NAMŲ TAISYMO DARBAI

Stalniaus, dažymo ir visus kitus darbus atlieka lietuviai — labai priinama kaina.

SKAMBINTI RE 7-9615

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

IR MEGĖJAMS

Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmą ir ketvirtą vakarais iki 9 val.

REIKMENYS FOTOGRAFAMS

3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Telef. PProspect 6-8998

OLYMPIA ROYAL GRUNDIG ZENITH

SPARTA

J.L. Giedraitis
10 Barry Drive
E. Northport, N.Y. 11731
Tel. (516) 757 0055
Chicago 476 7399 vakare

RAŠOMOS VISOMIS KALBOMIS: IR ELEKTRINĖS, RADIO, TV IR BIZNIO MAŠINĖS, PIGIAI IR GREITAI.

NESENI ĮVYKIAI LIETUVOJE

Atvaizduoti neseniai išėjusiame O. Nendrés romane

ANTROJI BANGA

Apie šį romaną rašė

"O. Nendrés lengvu stiliumi mum pristato Lietuvos ūkininką: nefantazuotą, bet tikrą tiek savo išore, tiek savo vidumi: siekiantį aukštų idealų, ilia religingą, suprantantį socialinius reikalus" (Darbininkas, '970, 73 nr.).

"O. Nendrés pasakojimas apie tai yra subtilus ir patrauklus. Išties visa knyga yra parašyta gyva ir sklandžiai dialogine forma. Todėl beskaitant tarsi užsimiršti, kad turi knyga rankoje, o vien tik klausaisi gyvų pokalbių, pats pasijunti besąs tarp gyvų žmonių" (Tėviškės Aidai, 1970, 42 nr.).

Knyga gaunama "DRAUGE" ir pas platintojus.

Kaina \$3.50

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

6%

5%

Mokamas už dviejų Metų Certifikatą sąskaitas Minimum \$5,000.00

Naujas sukūtas dividendinis mokamas už investavimą sąskaitas.

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELLO NUOSIMČIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: PIRMAD. IR KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v. ANTRAD. IR PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta.

Chrysler-Plymouth Prices start at

\$1915*

*\$1915, Manufacturer's suggested retail price for a Cricket available at selected Plymouth dealers. Price excludes state and local taxes, destination charges, and dealer new-car preparation charges.

AUTHORIZED DEALERS CHRYSLER MOTORS CORPORATION

BALZEKAS MOTORS

PLYMOUTH — FURY — VALIANT — SATELITE — STATION WAGONS
ROADRUNNER — BARRACUDA — DUSTER

Pirkite dabar, kai kainos yra žymiai sumažintos 1971 metų visiems automobiliams prieš pasirodant naujiems 1972 modeliams.

4030 Archer Avenue

Tel. — VI 7-1515

KULTŪRINĖ KRONIKA

Čikagiečių pokalb's su rašytoju Vincu Ramonu

Pokalbis su žymiuoju mūsų rašytoju įvyks spalio 31 d. (kitą sekmadienį) 3 val. popiet Draugo redakcijos patalpose, 4545 W. 63rd St. Kaip žinome, romanistas ir novelistas Vincas Ramonas mūsų literatūroje įsiamžino su kadaise daug ideologinių diskusijų sukėlusiu, bet puikiu literatūriniu kūriniu — romanu "Kryžiai". Ne menkesnio dėmesio susilaukė ir kitas jo romanas "Dulkės raudoname saulėleidy". Abu romanai vaizduoja pirmąjį bolševikmetį Lietuvoje: "Kryžiai" — gyvenimą ir žmones kaime, "Dulkės raudoname saulėleidy" — miest'e. Abu veikalai yra klasiški mūsų literatūroje, vaizduojančioje anuos tragikusius metus.

Nemažiau Ramonas yra idomus ir savo novelėse. Jau debutinio novelių rinkinio "Dailininkas Rauba" (1934) spalvingoji novelė "Linų žiedai" buvo išversta į latvių, suomių ir švedų kalbas. O kitas jo novelių rinkinys "Miglotas rytas" (1960) yra laimėjęs montreališkę Vinco Krėvės vardo literatūros premiją.

Rašytojas brendo ir mokėsi Lietuvos universitete tuo metu, kada ten pat buvo dar regimos gyvos Maironio, Vaižganto kartos, o šalia jų literatūrinis sriautan jau veržėsi nauji "vėjai", skilo "granitai", brėžėsi "linijos", kūrėsi "frontai". Visa tai, tiesioginiame kontakte su pačiu rašytoju, iškilis aname būsimam pokalbyje su Ramonu. Visiems taipgi bus įdomu šį tą intymiau iš paties rašytojo lūpų išgirsti ir apie jo paties kūrybos ištakas bei paskatas, aplamai apie literatūrinės problemos ir apie aną jaunatviškos energijos kupiną literatūrinį gyvenimą nepriklausomybės metais Kaune ir visoje Lietuvoje. Pokalbį su rašytoju rengia ateitininkų meno draugija "Satrija", kviesdama svečiais visus.

Fotografijų konkursas pratęsiamas

Lietuvių Foto archyvo skelbiama fotografijos konkurso nuotraukų ir skaidrių pristatymo laikas pratęstas iki š. m. lapkričio mėn. 15 dienos.

Norintieji dalyvauti dar gali registruotis pas konkurso vedėją John G. Evans, Jr., siunčiant viską adresu: 6845 So. Western Ave., Chicago, Illinois 60636.

• *Dail. Edv. Valaitis* nupiešė akvarele dailias, spalvotas velykines korteles, su švytinčiais šventove ir besirenkančiais į ją žmonėmis. Išleido American Artist Group New Yorke.

Etninių studijų institutas

Chicago universitetas organizuoja etninių studijų ugdymo institutą, pavadintą Metropolitan Institute of the University of Chicago. Iš lietuvių į jį pakviestas kun. dr. J. Prunskis.

Rašytojas Vincas Ramonas, su kuriuo literatūrinis čikagiečių pokalbis įvyks spalio 31 d. 3 val. popiet Draugo redakcijos patalpose, 4545 W. 63rd St., Chicagoje. Pokalbį rengia ir visus kviečia meno draugija "Satrija".

Pajūriams tirti konferencija Nidoje

Rugsėjo 13-14 d. Palangoje vyko Lietuvos tyrinėtojų suorganizuota, "visos Sovietų Sąjungos konferencija jūrų krantams tyrinėti". Ten lietuviai mokslininkai atstovavo Lietuvos Mokslo akademijos Geografijos skyriaus Okeanografijos komisijai. Lietuvos mokslininkai Nidoje įvykusiame posėdy skaitė 12 pranešimų. Pagal rugs. 14 d. "Tiesą" lietuvių mokslininkų temos buvo: smėlėtų Baltijos jūros krantų dinamikos procesai, jūros nešmenų judėjimas, pajūrio kopų vystymosi dėsniniai ir kt. Iš viso buvo skaityta daugiau kaip 70 pranešimų. Be jūrų krantų dinamikos specialistų, konferencijoje dalyvavo įvairūs kiti specialistai bei įvairių ministerijų atstovai.

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ 1972 METAIS

Walter Rask-Rasčiauskas, pirmas pradėjęs vėžti žmones į Lietuvą, tą darbą sėkmingai tęsia jau 11 metų. Jo ekskursijos tvarkingai suorganizuotos ir vyksta sklandžiai. Šią vasarą jį vadovaujamas American Travel Service Bureau nuvežė 6 amerikiečių grupes į Lietuvą. Norėjo daugiau žmonių nuvažiuoti, bet dėl vėlyvos registracijos negalėjo tai padaryti, nebuvus vietos.

Ateinančiais metais Rasčiauskas įstaiga planuoja nuvežti net 10 grupių. Ekskursijos bus po 17 ir 21 dieną. Prie jų bus galima prisijungti Chicagoje, New Yorke ar Montrealyje. Kas iš anksto užsiregistruos, tai galės

pasirinkti jam patogiausią kelionės laiką. Su vėliau besiregistruojančiais gali tas pats atsitikti, kas atsitiko šiais metais. Todėl patariame planuoti iš anksto ir laiku užsiregistruoti. Rašykite arba informaciją kreipkitės tokiu adresu:

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU
9727 South Western Ave.
Chicago, Illinois 60643
Tel.: (312) 238-9787

Taip pat paruošiamie kvietimus giminėms atvykti į Ameriką. Teikiame informacijas kelionių reikalais į visus pasaulio kraštus. Parūpiname bilietus ir reikalingas visas.

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

HOME
LOANS

INSURED
SAVINGS

Serving the Lithuanian Community
37 years with personal attention.

4071 Archer Ave. (West of California Ave.)
Chicago, Illinois 60632 Tel. LA 3-8248

Prof. K. Bieliukui 70 metų

Žymiam mokslininkui, geografiui, prof. dr. Kazimierui Bieliukui okup. Lietuvoje š. m. rugpiūčio 25 d. sulaukus 70 m. amžiaus, apie sukaktį terasė tik vienas kitas laikraštis ir nebuvę jokio minėjimo. Sukaktuvinėka rugp. 28 d. plačiau paminėjo Jonas Bulota "Komj. Tiesoje".

K. Bieliukas, gimęs 1901 m. Vilkauskio apskr., Pačerių v. Dugnų k., mokėsi Marijampolės gimnazijoje ir Kauno universitete. Nuo 1932 m. jis pradėjo dirbti fizinės geografijos katedroje. Apgynęs mokslinį darbą "Dovinės baseino ežerai", Bieliukas gilino žinias Čekoslovakijoje, keliavo po Europą, Balkanus. 1940 m. jis buvo išrinktas Vilniaus universiteto profesorium ir paskirtas geografijos katedros vedėju. Jis 1944 m. buvo ir Vilniaus universiteto rektorium.

Mokslininkas laikomas Lietuvos ežerų žinovu. Jis yra paskelbęs netoli šimto mokslo darbų, šalia kitų, taipgi ir "Ežerų tyros pagrindai" (1961). K. Bieliuko pastangomis sistemingai Lietuvoje išleidžiamas "Geografijos metraštis". (E.)

KNYGA ATLETIKOS VADOVAMS

Amerikos medikų draugija, kurios centras Chicagoje, išleido veikalą "Fundamentals of Athletic Training". Knygai medžiagą paruošė 20 ekspertų, o kai kuriuos skyrius peržiūrino dar 30 specialistų.

Lenkų kultūrininkų tragedija

Naujai paskelbtame leidiny "Katyn" (autorius C. FitzGibbon, išleido Scribner's Sons, New Yorke, 285 p., 10 dol.) duodamas komunistų nužudytų Katynės lenkų sąrašas ir pažymima, kad ten šūviais į pakaušį buvo nužudyta 21 universiteto profesorius ir lektorius, per 300 karo ir civilinių gydytojų, per 200 teisininkų, per 300 inžinierių su universiteto laipsniu, keletas šimtų mokytojų, laikraštinių, rašytojų.

Mirė prancūzų rašytojas Heriat

Romanistas, kritikas, dramaturgas Philippe Heriat mirė Paryžiuje, sulaukęs 73 m. amžiaus. 1939 metais buvo laimėjęs Goncourt premiją už "Les Enfants Gâtés"; už romaną "La Famille Boussardel" 1946 m. gavo Prancūzų akademijos premiją. Paskutiniu metu buvo Goncourt akademijos sekretorius.

Stiklinis kelias

Toledo, mieste Ohio nutiestas ilgiausias pasaulyje "stiklinis" kelias. Jis nusitęsia 1,000 pėdų, nulieta vadinamu "glasphaltu", kuris daromas iš sugrūsto stiklo, kalkakmenio ir asfalto. Kelias nutiestas bandymų tikslu. Juo kasdien pravažiuoja nuo 4,000 iki 9,000 mašinų, iš jų apie 18 proc. sunkvežimių. Šiam projektui būdavo panaudota daugiau kaip 1,450 tonų stiklo atmatų — senų butelių ir t.p.

ŠVENTĖMS SIUNTINIAI — DOVANOS I USSR

SENA PATIKIMA FIRMA

Ir toliau tarnauja vis augantį Klientūrą, ypač tradiciniu būdu, kaip tarnavo 40 save egzistavimo metų. Jei esate vienas iš tūkstančių mūsų patenkintų klientų, dėkome jums už jūsų paramą. Jei ne, prašome išbandyti mūsų patarnavimą ir tada jūs mums dėkosite.

PASTU GAUNAMI SIUNTINIAI TA PACIĄ DIENĄ PARUOSIAMI PERSIUNTIMUI.

Naujausio katalogo ir naujausių patvarkymų kreipkitės į **GLOBE PARCEL SERVICE, INC.**
723 Walnut Street, Philadelphia, Pa. 19106
TEL: — 215 925-8455

NEW YORK CENTRAL OFFICE
240 Fifth Avenue, New York, N. Y. 10001
Tarp 27th ir 28th St. Subway, BMT, EE ar RR.
Autobusai 1, 2, 5 ir 15
TEL (212) 725-2449

Arba į bet kurį mūsų skyriaus atstovą

PHILADELPHIA, PA. 19123 1013 N. Marshall Street WA 5-8878	ELIZABETH, N. JERSEY 07201 956A Elizabeth Street 354-7609
BALTIMORE, MD. 21224 3206 Eastern Avenue DI 2-2374	HAMTRAMCK, MICH. 48213 11415 Jos. Campau Avenue 365-6250
SO. BOSTON, MASS. 02127 590 West Broadway AN 8-8764	KANSAS CITY, KANSAS 66102 18 South Bethany AT 1-1757
CHICAGO, ILL. 60632 4102 Archer Avenue Tel. 254-4144	MIAMI, FLORIDA 33138 6405 Biscayne Boulevard FI 9-8712
BRANCH CHICAGO, ILL. 60622 2242 W. Chicago Avenue BE 5-7788	MINNEAPOLIS, MINN. 55418 2422 Central Ave. N.E. (612) 788-2545
CLEVELAND, OHIO 44119 787 East 185th St 486-1836	NEW BRITAIN, CONN. 06052 97 Shuttle Meadow Avenue Tel. 224-0829
DETROIT, MICH. 48210 6460 Michigan Avenue TA 5-7560	NEW YORK, N. Y. 10003 101 First Avenue OR 4-3930
OMAHA, NEBR. 68107 5524 So. 32nd Street 731-5577	PARMA, OHIO 44134 5432 State Road 749-3033
PITTSBURGH, PA. 15222 346 Third Avenue GR 1-3712	ROCHESTER, N. Y. 14621 683 Hudson Avenue BA 5-5923
LOS ANGELES, CALIF. 90026 2841 Sunset Blvd. 213-382-1568	VINELAND, N. J. 08360 Parish Hall West Landis Avenue 609-691-8423
SAN FRANCISCO, CAL. 94122 1236 — 9th Avenue LO 4-7981	SEATTLE, WASH. 98103 1512 N. 39th Street ME 3-1553
TRENTON, N. J. 08611 750 Liberty Street LY 9-9163	SOUTH RIVER, N. J. 08882 168 Whitehead Avenue 257-2113
WORCESTER, MASS. 01604 82 Harrison Street 417-798-3347	HARTFORD, CONN. 06103 11 Charter Oak Ave. 249-6255

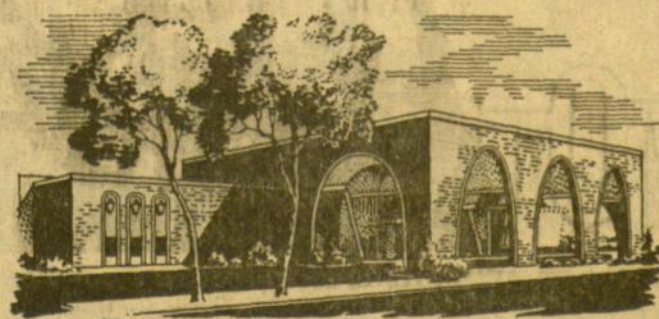
GLOBE PARCEL SERVICE, INC. yra PODAROGIFTS, INC. galioji imti dovanų užsakymus iš Sovietų gaminių dailių: automobilių, šaldytuvų, televizijos aparatų, motociklų, rūbų ir t. t.

PERKOSIA PARYŽIAUS ORA

Paryžiuje įruošiami du milžiniški filtrai, kurie turės išimti dulkes ir suodžius iš miestų supančio oro.

niški filtrai, kurie turės išimti dulkes ir suodžius iš miestų supančio oro.

BROLIAI JURGIS, GERALDAS IR GREGORIJUS ŠARKOS Kviečia lankytis jų RESTORANUOSE:

SHARKO'S — Villa Park, Illinois
1 mylia į vakarus nuo 83 Rd. ant Roosevelt Rd.
Telef. — 629-9050

SHARKO'S WEST, 6301 W. 63rd Street
Telef. — Ludlow 6-3636

SHARKO'S EAST, 7840 S. Western Ave.
Telef. — Prospect 6-6644

Visuose restoranuose puikios vėdinamos salės tinkamos vestuvėms ir kitokiems parengimams. Skanus valgis, vietos ir užsienio gėrimai.

Savininkai — Jurgis, Geraldas ir Gregorijus Šarkos

EUDEIKIS

DOYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID
Laidotuvių Direktoriai
Trys Moderniškos Koplyčios
4330 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
1605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7-1741-2

MAZEIKA & EVANS FUNERAL HOME

THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8800

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME
— TEVAS IR SŪNUS —

THREE MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345 6
1410 S. 50th Ave., Cicero TOWnhall 3-2108-09

AIKĖTE AUTOMOBILIAMS STATYTI

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS G. LACK (LACKAWICZ) IR SŪNOS

2314 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-667
424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-121
11028 Southwest Highway, Palos Hills, Ill. Tel. 974-4410

PETRAS BIELIONAS

4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-357

ANTANAS M. PHILLIPS

3907 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-340

POVILAS J. RIDIKAS

3354 SO. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-113

VASAITIS — BUTKUS

1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. OLYmple 2-1003

LEONARD BUKAUSKAS IR SŪNUS

649 East 162nd Street, South Holland
10821 South Michigan Avenue, Chicago
TEL. — CO 4-2228

ALLSTATE INSURANCE

Auto - Home - Life
Business Finance
Hospitalization

RON REIPSA 339-5534

GĖLĖS

BEVERLY HILLS GELINYČIA

Vestuvės, banketams, laidotuviams ir kitokiems progoms

2443 W. 63rd Street, Chicago, Illinois

TEL. PR 8-0833 — PR 8-0834

REDAGUOJA ST. SEMENIENĖ, 6507 S. TROY ST., CHICAGO, ILL. 60629, TELEF. 925-5988

JUZĖ AUGUSTAITYTĖ - VAIČIŪNIENĖ

Asmenį, amžių, visuomeninę veiklą ir kūrybą pagerbiant

Nereik skaičiuoti, kiek grūdų į dirvonus pasėjau,
Tik rūpintis, kas juos į kviečių pėdus riš.
Aš duodu tai, ką amžiais duot žadėjau,
Paversdams dykumas į derlių, angį ir žuvį...

J. Augustaitytė-Vaičiūnienė
(Iš naujo poezijos rinkinio "Rūpestis")

Norint išsamiai aprašyti Juzės Augustaitytės-Vaičiūnienės gyvenimo kelią, tektų skirti daug vietos ir valandų surinkti medžiagai, liečiant visą tai, ką ji lietuvių tautai yra davusi ir tebeduoda. Ne visi pajėgiame vienodai gilus pėdsakus palikti. Dauguma tyliai, net nepastebėti praeina, kiti savo darbais, talentais ir ryžtu iš kitų išsiskiria ir žymias pėdas išspaudžia. J. Vaičiūnienės turinimas gyvenimas, siekiai ir darbai rodo, kad tai ne eilinė asmenybė. Jos asmuo ir veikla daugumai vyresniųjų žinoma, tik gal mūsų jaunimas neturi progų, nei laiko arčiau su jos darbais bei raštais nuodugniau susipažinti.

Lietuvių skautų sąjungos seserijos vid. rajonas š.m. lapkr. 14 d. 3 val. popiet "Draugo" redakcijos patalpose, 4545 W. 63rd St., Chicagoje ruošia v. s. J. Augustaitytės - Vaičiūnienės, poetės, visuomenininkės ir buvusios vyriausios skautininkės naujausios poezijos rinkinio "Rūpestis" pristatymą, kartu pagerbiant ir jos prasmingą gyvenimo neseniai praėjusią 75-rių metų sukaktį. Ta proga čia ir tenka kai kurie svarbesnieji jos gyvenimo bei veiklos bruožai paminėti.

J. Augustaitytė - Vaičiūnienė gimė Suvalkijoje, Vilkaviškio apskrityje, Mažučių kaime, 1895 m. liepos 28 d. "Saulės" mokytojų kursų baigė Rusijoje, Voroneže 1916 m. Per pirmąjį pasaulinį karą lankė aukštuosius moterų kursus Odesoje. Grįžusi į Lietuvą 1918 m., dirbo Teisingumo ministerijoje Kaune ir lankė Rygiškių Jono (Jono Jablonskio) lietuvių kalbos vakarinius kursus. Nuo 1924 m. lanko Švietimo ministerijos kūno kultūros mokytojų kursus. Juos baigė 1929 m.

Nuo 1920 m. mokytoja Marijampolės Rygiškių Jono mėsioje gimnazijoje ir Mokytojų seminarijoje. 1938 m. pradėjo dirbti mokytojos darbą Kauno VI-oje gimnazijoje, o kiek vėliau perkelta į X-ją gimnaziją. Gimnazijose ir Mokytojų seminarijoje dėstė lietuvių kalbą ir kūno kultūrą mergaitėms. Mokytojų seminarijoje dar dėstė kūno kultūros istoriją, fiziologiją, anatomiją ir metodiką. Antrą kartą bolševikams okupuojant Lietuvą, 1944 m. J. Vaičiūnienė pasitraukė į Vokietiją. 1945 m. buvo mokytoja Hassen-dorfe, anglų zonoje, vėliau Schweinfurte, amerikiečių zonoje. Tremtyje buvo Seserijos vyriausia skautininkė. Emigracijai įpusėjus, J. Vaičiūnienė 1950 m. išplaukė į Ameriką ir apsigyveno Chicagoje.

Mokytoja, tautinių šokių pradininkė Lietuvoje

J. Augustaitytė - Vaičiūnienė mylėjo jaunimą ir savo darbą bei jėgas skyrė jam. Jos veikla prasi-

Juzė Augustaitytė - Vaičiūnienė nepriklausomos Lietuvos metais

reprezentuoja lietuvių svetimtaučių tarpe.

Poetė, rašytoja

Būdama poetiškos sielos, J. Vaičiūnienė anksti pradėjo rašyti. Jau nuo 1920 m. jos poezijos dažnai pasirodydavo mūsų spaudoje. Kūryboje žymus tautinis bruožas ir išgyvenimas, išreikštas daugiausia Lietuvos gamtos įvaizdžiais. Todėl gausi gražių Lietuvos gamtos paveikslų. Šalia tautinio yra ir religinio motyvo. J. Vaičiūnienės poezija nėra lengva: ji gili ir prasminga, turinti kilnią pamokomąją prasmę. Eilėraščiai rašyti ir tebe-rašomi klasikinė eilėdara.

J. Vaičiūnienės išleisti poezijos rinkiniai: "Su baltu nuometu" (1931 m.), "Skeveldros" (1946 m.), "Žvaigždėtos naktys" (1951 m.) ir neseniai pasirodęs (1970 m.) naujausias rinkinys "Rūpestis". Be šių poetė dar turi ir daugiau paspaudai paruoštų eilėraščių. O tais pačiais 1970 m. J. Vaičiūnienės išėjo ir dar viena nauja knyga, kuri tikriausiai bus labai naudinga tautinių šokių vado-

vams ir vadovėms "Tautinių šokių švenčių takais".

Dar ir dabar kai kurie marijampoliečiai atsimena J. Vaičiūnienės pasakos "Eglė žalčių karalienė" pastatymą Marijampolėje. (Žodžiai ir režisūra J. Vaičiūnienės). Taip pat jos parašytos ir parodytos "Lietuviškos vestuvės" Kauno karininkų ramovėje.

Nepriklausomos Lietuvos laikais poetė daug rašė ir į Amerikos spaudą. Eilėraščių siųsdavo į "Moterų Dirvą" ir į "Vytį".

Vyriausia skautininkė

Pradėjusi dirbti su skautėmis Marijampolėje, v. s. J. Vaičiūnienė visą gyvenimą liko ištikima Lietuvių skautų sąjungai, jos šūkiui ir ideologijai. Vokietijoje, LSS-gai organizuojantis atsikūrė ir Seserija. V. s. J. Vaičiūnienė buvo patikėtas didelis ir atsakingas darbas. Ji 1946 m. Scheinfelde buvo išrinkta Seserijos vyriausios skautininkės pareigoms. Pirmutinis jos rūpestis buvo — surinkti išsibarsčiusias skautes, išskirti mergaites iš mišrių vienetų ir steigti atskirus skautų vienetus.

Seserijos vadijai ir atskiriems vienetais surasti patyrusių vadovų nebuvo lengva. Dėl varžomo tarponinio susisiekimo ir dėl stokos lėšų iš kitų zonų atvykti į vadijos posėdžius ar suvažiavimus būdavo kliūčių. Tačiau ryžtingai veikiant, vyriausios skautininkės ir pasišventusių skautų vadovų pastangomis tie sunkumai būdavo nugalimi. Vokietijoje skautiško jaunimo organizavimasis pasiekė visas lietuvių tremtinių stovyklas. Seserijos archyvinės medžiagos duomenys rodo, kad 1948 m. Seserijai priklausė 16 tautų, 10 vietininkų ir 15 skyrių, — iš viso apie 2472 narsės.

Seserijos vadija stengėsi vienetuose ugdyti skautų tvirtą charakterį, savarbios jausmą, pasitikėjimą ir savarankiškumą bet kokioje veikloje. Posėdžiuose būdavo svarstoma būdai ir priemonės tautiniam susipratimui palaikyti. Vyriausia skautininkė nolatiniams prasmingais vadovėms siuntinėjamais aplinkraščiais skatino vieningai dirbti, laikytis lietuviškų tradicijų, savųjų papročių ir tinkamai atlikti pavyzdingos skautės lietuviškos pareigos. Taip pat ir savo paskaitose nuolat ragino dar stropiau budėti Dievo, Tėvynės ir Artimo tarnyboje, nenustojant vilties sulaukti laisvos nepriklausomos Lietuvos. Stovyklos, suvažiavimai, šventės — minėjimai ir kiti susibūrimai kėlė ir žadino skautų tautinę sąmonę.

V. s. J. Vaičiūnienės kadencijos metu 1948 m. įvyko III-ji Tautinė stovykla Alpių papėdėje ir prie Baltijos jūros.

Vadovėms ir daugeliui skautų išvykstant į užjūrus, v. s. J. Vaičiūnienė kvietė ir ragino visas, kur tik bebūtų, organizuotis ir burtis vėl į vienetus. Vėliau atvykusi į Ameriką, ji 1950 m. Chicagoje sudarė naują Seserijos vadiją, bet iš Seserijos vadovavimo pasitraukė. Vyriausios skautininkės pareigas laikinai perėmė pavduotoja v. s. O. Zailskienė. 1952 m. vyriausia skautininkė išrenkama v. s. dr. D. Kesinaitė.

V. s. J. Vaičiūnienės darbas ir nuopelnai įvertinti Lelijos ir Geležinio Vilko ženymais.

Kai čia takas ištiso labai,
Akis atgalios pražiūrėjau.
Nepalenkia manęs čia stahai,
Jiems melstis niekad nemokėjau...

J. Vaičiūnienė
(Iš poezijos rinkinio "Rūpestis")

Nenurimdama svetimose žemėse, J. Vaičiūnienė šiose eilutėse išreiškia dabartinę savo nuotaiką ir savo tėvynės ilgesį. Nors ir susirūpinusi, tačiau ji čia nepuola į pesimizmą, nepameta. Ji ir dabar vis aktyvi, veikli, visada budi ir gyvai domisi lietuvių tautiniu, kultūriniu ir politiniu gyvenimu. Daug rašo mūsų spaudoje ir ryžtingai kelia lietuvių tautinio išlikimo klausimą bei kitas opias ir sunkias problemas, susijusias su kova dėl Lietuvos laisvės ir nepri-

Rašytoja, pedagogė ir visuomenininkė Juzė Augustaitytė - Vaičiūnienė pokario metais Vakarų Vokietijoje.

JUZĖ AUGUSTAITYTĖ - VAIČIŪNIENĖ

PADEKA

Ačiū pavasariui už naktį drumstą, svaigią trumpą,
Už pergalės beprotiškų dienų triumfą,
Už šuolį per marias, už nešančias namus greitas upes,
Už meilės keršto asarų skaras šlapias...

O vasara! — už griauštinius, už saulės vytis nuogas,
Už stiprų midų, saldžias ir už karčias uogas,
Už dalgį, už pilnų pėdų ir žvirblių išleistas rikes,
Už paštą iš dangaus, už pažadų kekes!

Dėkoju rudeniiui už žemę rėkaujantį rugį,
Už rūpesčius, už seno miško jauną ūgį,
Už lapkričio gaidas, už sunkią galvą, už tuščias rankas,
Už baigiamas skaityti auksines knygas...

Tai ačiū žiemai skulptorei už statulas ir tiltus,
Gyvenusius sapnus, džaugusms, šūkius apviltus,
Už alkanus ir sočius žvėris, lindinčius slapstuos urvuos...
Ir už varpus šventyklų bokštuose širmuos!

JUOSTA

Kai vienas žiburys tarp užpūstų nors graudžiai spinksi,
Tai šiandien dar tebedėviu žaliai.
Bet kažin kaip rytoj, kankindamas, mane apvilksi,
Kokde suvarstys šurpuliai!

Kai savo juostą, prikaltą gero arba pikto,
Nunešusi pašventint, ištiesiu,
Tikrai, kad negirdžiu nė jokio posmo, kuris tikty
Giedoti Tau garsu teisiu...

Ar ne geriau, kad ji lik pabaigos ir būtų likus,
Kokią man įteikė pradžioj — balta?
Į Tavo gėrio klasiką sugrįžti būtų tikus,
Jei dar laisva ten jos vieta...

Arba paliepti rinkt spalvas — garsus ir aust iš naujo
Dabar, tik su žinojimu senu:
Iš to, kas sužydė sielą, širdyje ir saujoj,
Subręstų vertesnių dainų...

PAGERBE RAŠYTOJĄ

Rašytojui ir paskaitininkui Ph. Scharper paskirta 1971 metų Edith Stein premija už jo įnašą pagerinti santykiams tarp krikščionių ir žydų.

Poetė Juzė Augustaitytė - Vaičiūnienė skaito savo kūrybą

klausomybės.

Linkime sėsei J. Vaičiūnienėi ir ateityje būti nepailstančiai ir kūrybingai.

O. Rozniekienė

Naujas išradimas kūdikiams

Gailestingosios seserys lengvai galės sekti naujagimio temperatūrą, panaudodamos naujai išrastą plastikinę medžiagą, kurios sudėtyje yra vadinami skystieji kristalai. Tos medžiagos apskritas gabalėlis, pusės inčo skersmens, prilipinamas prie naujagimio vidurių. Medžiaga tamsi, bet prilipinus, jeigu kūdiko temperatūra normali, ji būna žalia. Jeigu kūdikis turi karšči, spalva pasikeičia į mėlyną, o jeigu temperatūra žemiau normalios — spalva darosi ruda ar bronzinė. Ta naujai išrasta medžiaga vadinasi Temp-screen. Ją išrado tarptautinė farmaceutinė bendrovė F. Hoffmann - La Roche, kurios centras yra Šveicarijoje.

KOLEGIJOS TAIKOS PREMIJA

Sienos kolegijos Taikos institutas savo pirmąją metų taikos premiją paskyrė redaktorei, rašytojai Dorothy Day, įsteigėjai Katalikų darbininkų sąjungos JAV-se. Ji yra iš marksizmo atsivertusi į katalikybę.

VILIOJANTIS SKANUMYNAS SMAGURIAUTOJAMS

STEFANIJA STASIENE, Cleveland, Ohio

Ruduo gausus įvairiais vaisiais, o ypač puikiai užderėjo šiemet slyvos. Slyvų yra ankstyvųjų ir vėlyvųjų atmainų; tad jų sezonas užtrunka gana ilgai. Gardžios ir puikios yra Kalifornijos raudonos ir mėlynos slyvos, kurios tinka valgyti žalias. Cinoma, pigesnės yra vietinės vengrinės, kurios taip pat yra visų mėgiamos. Tad paįvairindamos savo kepinius ir daug laiko nesugaišdamos, patiekim stalan, kad ir ši

Slyvų apkepa.

Imti: 1½ sv. slyvų, ⅓ puoduko cukraus, 15 riekių baltos (vieniškos) pagrudintos duonos, 3 kiaušinius, 1 puodukas pieno, truputį druskos, ½ citrinos tarkuotos žievės, ½ arb. šk. cinamono, 1 valg. šk. sviesto.

Darbas: Slyvas nuplauti, perpjauti pusiau, išimti kauliukus. Gardžiai, jei slyvos nuplutos. Sudėjus į dubenį pabarstyti cukrum (½ puoduko) nedidelę apkepo formą (pvz. corning 2 kvortų talpos), patepti sviestu ir iškloti pagrudintos baltos duonos riekelėmis.

Piena, likusį cukrų, kiaušinius, citrinos žievę, cinamoną ir truputį druskos pridėjus, gerai išplakti. Tuo mišiniu apipilti duonos riekelės. Turi pastovėti 15 min. Po to apdėti paruoštom slyvom, t. y. gražiai padengti ir visą apdėti sviestu (sviestas turi būti kietas, tada peiliu bus galima taip supiaustyti, kad atrodytų lyg drožlės. Kepti prie 350 laipsnių 50 min.

Tinka kaip saldi duotis prie kavos ir arbatos.

Saugiausias kraštas moterims

Vienas kraštas, saugiausias viename pasaulyje, beveik be jokių nušikaltimų, yra Islandija. Tai sala, beveik Virginijos valstybės didumo, gulinti Šiaurės Atlanto okeane.

Gyventojų 200,000. O šie yra taip ištikimi įstatymams, kad per 30 metų tebuvo vos šeši nužudymai.

Islandijoje nėra nei mirties bausmės. Žmonės yra labai sveitingi, smagūs, dori ir mėgstantieji visiems padėti. Netgi teisėjas Armann Kristinsson, kuris pasiuntė vieną tų retų žmogžudžių į kalėjimą, pakvietė nusikaltėlį, jam baigus bausmę, savo namų svečiu.

Islandija buvo daugiausia kolonizuota norvegų. Islandijoje netikima, kad žiaurus nubaudimas taisyti žmogų. Jei jaunuolis pagautas menkoje vagystėje ar girtuokliavimui, jam duodama lengva bausmė, kuri net atidedama. Islandijos teismas tai vadina "sulaikytu kaltinimu" ir paveda toki jaunuoliui "socialinę priežiūrą".

Nuo 80 iki 90 procentų tokių jaunuolių nebepakartoja jokio nusikaltimo visam laikui. Tėvai ir giminės užtikrina tai.

Islandijoje tikima, kad svarbu gero vardo grąžinimas, ne pati bausmė. Todėl nusikaltėliams — kaliniams leidžiama eiti į miestą, pažūrėti filmų, aplankyti gimines, tik turi sugrįžti vidurnaktį, nes tada kalėjimo vartai užrakinami.

Naujas vaisius

Amerikos rinkoje pasirodė naujas vaisius, geltonos spalvos, vyšnios didumo. Savo paskirtimi artimai rišasi su pomidoru ir gali būti auginamas, kur pomidorai gerai auga. Žinomas jis irgi kaip "žemės vyšnia" arba "ankštinis pomidoras", žiūrint kurioje apylinkėje gyvenama. Faktiniai gi šio naujojo vaisiaus pavadinimas yra "physalis".

Uršulė Asplėnė su lietuviškų tulpių paveikslu, padarytu iš įvairių atspalvių šiaudų. Jos nankdarbių parodą ruošia Lietuvių moterų klubų federacijos Chicagos klubas spalio mėn. 30 — lapkričio 4 dienomis Čiurlionio galerijoje.